

PEDAGÓGUSOK LAPJA

57. ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2001. SZEPTEMBER 13.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

8-9.

„BÉRÜNK VAN, NINCSEN ÖRÖMÜNK.”*

A Pedagógusok Szakszervezete 1998-ban kellő előrelátással nem a béremelés százalékaiban határozta meg a felzárkóztatás középtávú célját, hanem a nemzetgazdasági átlaghoz, illetve az egy főre eső GDP-hez viszonyított arányban. (A nemzetgazdasági átlag fölött 25-30%, 1,4-1,5-es GDP-érték.) A pedagógusok bérét, keresetét csak önmagához hasonlítani ugyanis jelentős torzításokra, téves következtetésekre ad lehetőséget, amit a legutóbbi időszak számháborút idéző vitái is bizonyítanak. Az OM képviselői a lehető legnagyobb számokat, s minden kereseti elem emelkedését harsogják. Azt állítják, hogy a pedagógusfizetések változását önmagukhoz kell és lehet mérni, ezen a téren pedig jelentős előrelépés történik ebben a kormányzati ciklusban. Az ellenzéki pártok (korábbi kormánypártok) pedig természetesen a lehető legkisebb adatokat citálják, könynyedén elfeledkezve a pedagógusbérek mélyrepülésében játszott szerepükről. Ráadásul rendszeresen keverednek a viszonyított időszakok, valamint a bér, a kereset, a reálbér és reálkereset számai. Négy-öt százaléktól nyolcvankét százalékgig terjed a sokat emlegetett skála. Ennek a bérpókháló-nak szakszervezeti „kistestvéreink” is rendszeresen foglyai lesznek. Nem csoda, hogy a közvélemény, de még a pedagógus sem tudja, mi mennyivel is emelkedett.

A látszólagos csapdát egyszerű elkerülni. A pedagógusok bérét nem önmagával, hanem mondjuk a nemzetgazdasági átlaggal kell összevetni. Hiszen erről szólna a felzárkóztatás. Ez lehet mércéje annak, hogy az oktatási ágazatot, benne az óvónőt, a tanítót, a tanárt mennyire értékeli a társadalom. A legfőbb kérdés persze az, hogy hogyan tud megélni, egzisztenciát teremteni ebből a pedagógus. Lakáshoz jut-e, családot alapíthat-e, vásárolhat-e számítógépet, könyvet? Amennyiben ezt a pályát választja, tisztességes értelmiségi létet jelent-e ez számára vagy kilátástalan küzdelmet?

Egyelőre a negatív válaszok dominálnak. Márpedig ezzel nem lehetünk elégedettek, bármilyen nagy összegek röpködnek is a bérszámháborúban. Akár hazai, akár európai összehasonlítást végzünk (lásd lapunk 8. oldalán). Hiszen 2002-ben az OM adatai szerint is alig leszünk 12%-kal az országos kereseti átlag fölött. Ráadásul ez nyilvánvalóan nem fog teljesülni, mert az eredetileg prognosztizáltnál magasabb infláció és a versenyszféra autonóm alkalmazkodása ehhez azt eredményezi, hogy a nemzetgazdasági átlag a vártnál nagyobb mértékben növekszik. (A KSH első félévi adatai ezt bizonyítják.) Ezért reális becslés szerint 2002-ben a pedagógus-átlagkereset csupán 5-6 százalékkal lesz ennél több. Különösen akkor, ha az inflációs bérkiegészítés csupán egyszeri kifizetéssel elintézett korrekció marad, s nem épül be a bérrendszerbe. Esetleg idén és jövőre a pedagógusok ezt már nem is kapják meg. Ennek pedig nagy az esélye, hiszen a kormány idei korrekciós elképzeléseit szeptember elején felvázolta.

Természetesen a PSZ tisztségviselőit a közoktatás technikai, adminisztratív alkalmazottainak sokasodó gondja is nyomasztja. Azért is, mert korábbi kezdeményezéseink (magasabb szakmai szorzó, végzettség szerint differenciált minimálbér stb.) nem jártak sikerrel. Az idej inflációs korrekciót ugyan ők fogják elsősorban megkapni, ám ha elmarad ennek az illetményrendszerbe való beépítése, és a további minimálbér-emelés miatt kialakult bértorlódást sem kezelik, a feszültség elviselhetetlenné válik. A minimálbér-problémákör természetesen a pedagógusokat is nyomasztja. Hiszen a pályakezdő általános iskolai tanár 1,43-os szakmai szorzóval számított alapilletménye alig tízezer forinttal lesz több a jövő évi 50.000 forintos minimálbérnél. Ez mélyen megalázó helyzet mind a diplomás pedagógus, mind a szakmailag kvalifikált ügyintéző számára. Közben nap nap után a tudásalapú társadalom építéséről, az odavezető lépésekről hallanak idehaza és külföldön egyaránt. Tapasztalataink szerint ez a helyzet a megélhetési nehézségeiknél mélyebb, nyomasztóbb sérelmeket okoznak, és kíméletlen indulatokat gerjesztenek. Helyenként szembe is állítják egymással a munkavállalókat.

Meddig lehet ezt elviselni? Véleményünk szerint rövid időn belül érdemi lépéseket kell tenni a feszültség megszüntetésére. Mi lehet a megoldás? A PSZ-nek, a SZEK-nek többféle, szakmailag alátámasztott javaslata van a helyzet érdemi kezelésére. Ám jelenleg úgy fest, hogy a kormány nem vevő ezekre. Az egyszeri inflációs korrekciókon kívül másban nem gondolkodik. A szakmai érvek, a negatív folyamatok jelzése, úgy látszik, nem elég. Meg kell keresni tehát, a hatatosabb érveket. Jó néhány helyi, területi PSZ-szervezet különböző akciókat fontolgat. Szakszervezetünk országos vezetőségének a közeljövőben ezeket nemcsak számba kell venni, hanem dönteni is szükséges arról, hogyan lehet e kezdeményezéseket országos akciósorozattá, hatásos nyomás-gyakorlássá formálni.

A TARTALOMBÓL:

- SZAKSZERVEZETI ÉLETÜNK ESEMÉNYEI
- A TANÁRI PÁLYA ÉS A KÖZÉLET ELKÖTELEZETTJE
- BESZÉLŐ SZÁMOK
- A TÁRSADALMI PÁRBESZÉD ERŐSÍTÉSE
- JELESEINK PORTRÉI
- NEMZETKÖZI TANÁCSKOZÁS
- NYUGDÍJASAINK ÉLETÉBŐL
- ORSZÁGOS SPORTBAJNOKSÁGOK
- FERENCVÁROS DICSÉRETE
- PL-ÚTMUTATÓ: TANÉVKEZDÉS; RENDELET-MÓDOSÍTÁS; JOGI PANORÁMA
- PSZ-FELMÉRÉS
- SZÁMÍTÓGÉP PEDAGÓGUSOKNAK
- LÉPTÜNK, DE NEM ELEGET

* József Attila: Bér munkás-ballada (1934)

IN MEMORIAM

Alscher Tamás

Szívűmútét közben, július 20-án ragadta el a halál *Alscher Tamást*, a Bolyai János Műszaki Középiskola tanárát. Egy hónap múlva ünnepelte volna 62. születésnapját.

Tanulmányai végeztével műszaki tanárként dolgozott, imponáló szaktudással, pedagógiai jártassággal és a tanulókkal bensőséges kapcsolatot teremtő emberséggel, amelyet egyaránt jellemzett a megértő humor és az igényes követelés. Tanítványai érthetően tisztelettel és szeretettel övezték, és később, felnőttként is hálával gondoltak rá. Kollégái körében is az elismerés és az őszinte kapcsolatteremtés volt az osztályrésze. A család szeretet, a közösségi gondolkodás és viselkedés egész munkásságát, életvitelét jellemezte.

Szakszervezetünknek 1967 óta volt tagja. A PSZ Budapesti Szakoktatási Szervezetének 1970-ben történt megalakulásától kezdve az ipari szakközépiskolák csoporttitkára lett, majd – a tagság bizalmának nyilvánvaló jeleként – 1994-től a szervezet elnöki tisztét töltötte be. Mind tanárként, mind mozgalmi vezetőként lépést tartott a haladó idővel, így például lelkesen készült a kerettanterv bevezetésére, az iskolai oktatást-nevelést megújító program bevezetésére, a mozgalom követelte feladatok teljesítésére.

A megnyerő külsejű, mindvégig egészséges férfit váratlanul érte a szívbetegség, amely egy korábbi operáció és szanatóriumi kezelés ellenére most – ereje teljében – úrrá lett felette.

Elhunytával a szakképzés és a szakszervezeti élet kiemelkedő egyéniséggel lett szegényebb, de munkásságának emléke nem enyészik el, mert ez immár nemzedékek öröksége.

OSZTÁLYKIRÁNDULÁS BUDAPESTEN

Hat hektáros parkövezetben fekvő létesítményünk kitűnő alkalmat kínál vidéki osztályok számára osztálykirándulás, illetve őszi szünet keretében. A hozzánk látogatókat 4 és 5 ágyas szobák várják az óbuda Táborhegyen.

Szolgáltatásaink: - reggeli
- szalonnasütő hely
- idegenvezetés Budapesten
(Hősök tere, Buda vára, Halászbástya, Mátyás-templom)
- kirándulás Szentendrre
- küzdősporttal való ismerkedés

Egyéb lehetőségek: - Eurocenter-Hollywood Multiplex Óbuda (kb. 300 m)
- Vidám Park, Fővárosi Állat- és Növénykert

Árak: - szállás 800 Ft/éj/fő/ágy (nevelőknek ingyenes)
400 Ft/éj/fő/szönyegezett edzőterem (hálósákkal)
- mosatási díj: 500 Ft
- reggeli: 200 Ft/nap
- idegenvezetés: 5.000-15.000 Ft/nap

Reméljük, kedvező ajánlatunk megnyerte tetszésüket!

További információért a 06-1-250-4591-es, illetve a 06-30-209-8182-es telefonszámon, munkaidőben lehet érdeklődni.

Címünk: 1037 Budapest, Farkastorki út 21.

Dojo Óbuda Sportcentrum

Olvasd és add tovább!

A Pedagógusok Lapja szakszervezetünk tisztségviselőinek, tagjainak egyik legfontosabb információforrása. Minden PSZ-alapszervezethez (intézményhez) egy-egy példányban juttatjuk el, településenként egy címre postázva.

Feltétlenül szükséges, hogy lapunkat minden helyi intézményben késlekedés nélkül, azon frissiben megkapja az alapszervezeti vezető. Ennek viszont az a feltétele, hogy a települési címzett a lapot – megérkezése után – azonnal továbbítsa az intézményekhez. Csak így lehetséges, hogy a tisztségviselők mindegyike naprakészen tájékozott legyen a pedagógustársadalom, az oktatás helyzetéről, mindennapi gondjairól, valamint szakszervezeti mozgalmunk tevékenységéről, törekvéseiről és nehezen kivívott eredményeiről. És csak így biztosítható, hogy a helyi vezetők olyan cselekvő seleggel egyesítsék a tagságot, amely a területi és országos vezetőséggel együttműködve, sikerrel oldja meg az érdek-képviselési, érdekvédelmi feladatokat.

Az alapszervezeti titkárok fontos feladata tehát, hogy olvassák a lapot, azt számonként gyűjtsék és minél több kollégával megismertessék. Szinte mozgalmi parancsként szól mindegyiküknek: „**Olvasd és add tovább**, illetve hívd fel a figyelmet rá! A fontosabbnak, érdekesebbnek ítélt anyagokat másold le, helyezd el a testületi hirdetőtáblán vagy a PSZ-faliújságon!”

Hasznos ötletként vetjük föl, hogy lapunk hatékonyságát nagy mértékben fokozná, ha a „köteles” példány mellett több is eljutna egy-egy intézménybe, mégpedig előfizetés révén. Együttműködésünket segítené az is, ha minden önkormányzat megrendelné. Természetesen a visszhangot is igényeljük, valamint azt, ha a tisztségviselők és a tagok hírt adnának – amint ezt már régebben is kértük – az egyes intézmények szakszervezeti életéről, a helyi nehézségekről és a sikerekről.

Előfizetőinknek címükre küldjük a lapot. A megrendelésről, valamint hirdetési szolgáltatásunkról néhány tudnivaló:

Az évi előfizetési ár *2001. évre is változatlanul 3.000 forint*, amelyet egy összegben kérünk. Az intézmények banki átutalással (számlaszám: 11707024-20100456) fizethetnek elő, az egyéni érdeklődőknek pedig – megrendelő levelük alapján – csekket postázunk. Csak a befizetés megérkezését követően, utólag tudunk számlát küldeni.

Továbbra is szívesen fogadjuk a *hirdetéseket* a következő fizetési feltételekkel: egész oldalas hirdetés (A/4-es formában, fekete-fehérben) 80.000 forint, fél oldalas 40.000, negyed oldalas 20.000 forint. Az apróhirdetés közlési ára: szavanként 40 forint. Minden egyes díjtételt 25 százalékos áfa terhel.

A szerkesztőség

HIRDETÉS

A KESZTHELYI NÉPVISELETES BABAMÚZEUM várja a kiránduló iskolásokat. Európa legnagyobb babamúzeumában félezer magyar népviselet látható a régi Magyarország területéről. Az ország legnagyobb panoptikumában negyven magyar király, fejedelem, hadvezér, író és költő megtevesztésig hű viaszfigurája látható. Tel.: (83) 318-855; mobil: (30) 2272-272. (x)

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Felelős szerkesztő: **Árok Antal**

Olvasószerkesztő: **dr. Fényi András**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Béczi Erika**

Szerkesztőség:

1068 Budapest, Városligeti fasor 10., Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11.

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10.

Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedagogusok@psz.datanet.hu

Felelős kiadó: **Borbáth Gábor** főtítká

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete

Évi előfizetési díj: 3.000,- Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

A SZAKSZERVEZETI ÉLET ESEMÉNYEI

1. A PSZ Országos Vezetőségének hagyományos, tanév eleji találkozójára a balatonföldvári Pedagógus Üdülőben került sor 2001. augusztus 27-28-án. A konzultáció első részében *Borbáth Gábor* főtitkár tájékoztatást adott a nyári időszak szakszervezeti-érdekvédelmi eseményeiről, tárgyalásairól, többek között a kormány–SZEF-tárgyalások folytatásáról, az Oktatási Internacionálé nyári kongresszusáról. (Erről szóló írásunkat lásd lapunk 11. oldalán.) *Varga László* érdekvédelmi titkár az ágazati érdekegyeztetés során, valamint a Közneveléspolitikai Tanácsban megtárgyalt ügyekről, jogszabálytervezetekről szólt, illetve az induló minimálbér-tárgyalásokon képviselt szakszervezeti álláspontról folytatott véleménycserét a testület tagjaival. A vita lezárásaként az OV állásfoglalást hagyott jóvá, amelyet a túldoldalon adunk közre. Ezt követően az OV az országos iroda szakértőinek – *dr. Selmečiné dr. Csordás Mária*, *dr. Horváth Péter* és *dr. Dudás Lilian* – közreműködésével áttekintette a legutóbbi időszak jogszabályváltozásait, a tanév eleji jogalkalmazási teendőket. (Lásd lapunk 2001. júniusi és szeptemberi PL-útmutatóit.) Az OV-konzultáció legteljesebb és legműködősebb vitája a PSZ taglétszámának alakulásáról, a tagszervezés feladatairól volt. *Árok Antal* szervezetpolitikai titkár bevezetőjét követően *Bán Mihály* (Veszprém), *Menyhárt Sándor* (Bp. X. ker.) és *Torma Tiborné* (Győr) titkárok korreferátumára került sor. Az intenzív vitát, véleménycserét követően a feladatokat összegezték. E feladattervet a belső információs rendszerünkön keresztül, a PSZ területi szervezeteinek közreműködésével juttattuk el a PSZ-tisztviselőknek. E feladatsor fontos részét képezik többek között: a pályakezdők, illetve az intézmények új alkalmazottainak felkeresése, tájékoztatása a PSZ-ről és tevékenységéről, egy-egy terület szakszervezeti szempontból gyenge láncszemeinek megkülönböztetett erősítése, a kollektív szerződések aktuális módosítása, a pedagógusképző intézmények utolsó éves hallgatóinak megszólítása, és még számos más tennivaló. A kérdéskör részeként elfogadták „A közoktatás felzárkóztatásáért (Léptünk, de nem elegendő!)” című dokumentumot, amelyet lapunk hátsó borítóján adunk közre. Az összegzés 6. pontjában jelzett, a jogalkalmazás anomáliáit feltáró országos felmérés lapjait lapunk betétjeként juttatjuk el a nevelési-oktatási intézményekhez. Arra kérjük a PSZ tisztviselőit, tagjait, hogy segítsék a felmérés lebonyolítását, illetve október folyamán taggyűlésen vitassák meg lapunk hátsó borítóján szereplő témaköröket, valamint mondjanak véleményt a PSZ helyi, területi és országos tevékenységéről. A felméréslapokat és a javaslatokat pedig november 20-ig juttassák el a PSZ Országos Irodájához.

Az OV-konzultáció másnapján *Nádasi Elemér* SZVB-elnök és *Sikhegyi Magdolna* pénzügyi osztályvezető tájékoztatóját követően került sor a szakszervezeti gazdálkodással összefüggő kérdések megbeszélésére, végül *Horváth Erzsébet* szakértő a nyugdíjrendszer reformkutatásairól tartott tájékoztatót.

2. A 2001. augusztus 31-i kormány–SZEF-tárgyaláson megállapodás született a novemberben esedékes közalkalmazotti tanácsválasztások elhalasztásáról. Az erre vonatkozó törvényt módosítást a közeljövőben beterjesztik.

A tárgyaláson megvitatták a bérek, keresetek 2001. első félévi alakulását, valamint értékelték az előirányzott lépéseket. A kormány – elfogadva a szakszervezeti kezdeményezést – indokoltan tartja a műszaki-adminisztratív körben dolgozó közalkalmazottak (akik idén csak a 8,75%-os táblaemelést kapták) bérkorrekcióját a magasabb infláció miatt. Egyetértettek abban is, hogy így e réteg éves keresetnövekedése érje el a 12,5%-ot. A SZEF határozottan ragaszkodott ahhoz, hogy ez ne egyszeri juttatás legyen, hanem épüljön be a bérrendszerbe.

A szakszervezetek által szorgalmazott közalkalmazotti életpályaprogramot illetően megegyeztek, hogy a következő (októberi) találkozóan megtárgyalják az egyes tárcáknál végzett felméréseken alapuló speciális igényeket.

A közzsféra modernizációjának követelményeként a SZEF felhívta a figyelmet a megfelelő tájékoztatásra. A kormány ígéretet tett, hogy az erre vonatkozó törvénytervezetet rövid időn belül véleménykérésre a szakszervezetek rendelkezésére bocsátja.

A Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsa (KOMT) megalakulásával kapcsolatban rövidesen sor kerül még egy egyeztetésre, majd az ideiglenes alapszabály elfogadására. Ezt követően a közzsféra ágazatközi kérdéseit a KOMT keretében tárgyalják.

3. Az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) Bérbizottsága szeptember 4-én, az OMT pedig szeptember 10-én tárgyalta a jövő évi minimálbér kérdéséről. A bérbizottság ülésén a SZEF képviselőjében *Varga László*, a PSZ érdekvédelmi titkára vett részt. Az OMT ülésén *dr. Szabó Endre* elnök képviselte konföderáciunkat. A tárgyalásokról szóló részletes tájékoztatót lásd lapunk túldoldalon.

4. Az Országos Munkaügyi Tanács Szakképzési Bizottsága szeptember 4-i ülésén vitatta meg a felnőttképzési törvényre vonatkozó javaslatot. Ezen a SZEF képviselőjében *Árok Antal*, a PSZ szervezetpolitikai titkára vett részt. A munkavállalói oldal álláspontjában helyet kapott a PSZ Felnőttoktatási Tagozatának a tanév végén kialakított véleménye is. A bizottság sürgető igényként fogalmazta meg a törvényhez kapcsolódó végrehajtási rendeletek mielőbbi megismerését. Súlyos kifogásként merült fel, hogy a törvénytervezet nem tisztázza a munkaadói és munkavállalói szervezetek regionális szerepkörét, valamint a szakszervezeteknek nincs kellő képviselője az Országos Felnőttképzési Tanácsban. Alapvető kérdés az is, hogy a felnőttképzés 2003-ban bevezetendő új finanszírozási rendszerére (normatívák, adókedvezmény stb.) ténylegesen milyen forrásokat biztosítanak majd.

5. A nyár folyamán többször ülésezett az „Autonóm társadalmi párbeszéd erősítése” c. PHARE-projekt végrehajtását felügyelő Operatív Bizottság. Ennek munkájában a SZEF képviselőjében *Árok Antal* vesz részt. A bizottság tagjai szeptember 6-án munkamegbeszélés keretében találkoztak *Michael Lake* úrral, az EU magyarországi delegációjának vezetőjével. Erről és a bizottság munkájáról lapunk 9. oldalán található részletes tájékoztató.

ELHALASZTJÁK a 2001 novemberében esedékes KÖZALKALMAZOTTI TANÁCSI (KT) VÁLASZTÁSOKAT

A vonatkozó törvényelőírások szerint 2001. november végén lenne esedékes a következő, általános KT- és ÜT-választás. Számos jogszabályi változás azonban nem teszi lehetővé ennek zökkenőmentes lebonyolítását. Ezért a kormány és a SZEF legutóbbi tárgyalásán megállapodás született arra, hogy a közalkalmazotti tanácsi választásokat elhalasztják. A szükséges törvényt módosítást hamarosan beterjesztik. A további részletekről lapunk következő, 2001. októberi számában adunk tájékoztatást.

Állásfoglalás a közoktatást érintő bérintézkedésekről

A PSZ OV 2001. augusztusi konzultációján értékelte a 2001. és a 2002. évekre vonatkozó költségvetési törvényben rögzített bérintézkedések eddigi hatásait és a várható következményeket a közoktatás területén.

A 2001. január 1-jén életbe lépett változások (pl. 40.000 Ft-os minimálbér, Kjt. bértábla) - az első félév tapasztalatai alapján - a szakszervezetek, így a PSZ által is előre jelzett feszültségek forrásává váltak. Ezek - a minimálbér illetménytorlódást eredményező hatása, az infláció tervezettnél nagyobb mértékű növekedése - intézményi és fenntartói szinten nem kezelhetők.

A szeptember 1-jén életbe lépő pedagógus szakmai szorozóváltozás enyhít ugyan a kialakult helyzeten, de csak a felzárkóztatás kiindulópontjának tekinthető.

Mindezek alapján a PSZ önállóan és a SZEK keretén belül is kezdeményezi, hogy a szakszervezetek és a kormány között kerüljön sor érdemi egyeztető tárgyalásra. Ennek során kiemelten kell kezelni az alábbiakat:

- a közalkalmazotti illetménytábla törvényben rögzített emelését, figyelembe véve a 2001-2002-ben bekövetkező inflációt;
- a minimálbér "illetménytorlasztó" hatásának csökkentését;
- a közoktatásban dolgozó, közép- és felső fokú végzettségű, de nem pedagógus munkakörben alkalmazottak bérhelyzetét;
- a pedagógusok keresetfelzárkóztatása 2002-re elfogadott ütemének korrekcióját.

A PSZ a fenti kérdésekben kész a tárgyalások azonnali megkezdésére. Ezt a készséget várja el a kormánytól is.

Balatonföldvár, 2001. augusztus 27.

*Pedagógusok Szakszervezete
Országos Vezetősége*

Tárgyalás a minimálbérről

Szeptember 3-án ülést tartott az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) Bér- és Kollektív Megállapodás Bizottsága. A legfontosabb tárgyalási téma a legkisebb munkabér - közismert nevén minimálbér - 2002. évre érvényes emelése volt. A minimálbér az éves keresetnövekedés alakításának egyik fontos eszköze, az a forintban kifejezett keresetösszeg, amelynél kevesebbet - egy teljes munkaidőben foglalkoztatott munkavállaló - nem kaphat. Az ülésre a kormányzati és a szakszervezeti oldal is készítette önálló javaslatot. A vitában először a 2001. évre elfogadott 40.000,- Ft-os minimálbér hatását elemezték a résztvevők. A közoktatás területén - a közszféra egészéhez hasonlóan - a kialakult bértorlódás okozta a legnagyobb gondot. Azt a tényt, hogy a minimálbér emelésének mértékét (több mint 50 %) semmilyen módon nem követte a közalkalmazotti illetménytábla értéknövekedése, nehéz elfogadni. Érthető feszültségeket teremtett, hogy a képzettségtől és az életkortól függetlenül a munkavállalók egy része azonos mértékű keresethez jut.

A szakszervezetek, így a PSZ is, a tavalyi tárgyalásokon jelezte ezt, de a bérszorókra vonatkozó korrekciós javaslatokat a kormány nem vette figyelembe.

Mi várható 2002-ben?

A kormányzati oldal megismételte, a már elfogadott költségvetési törvényből is ismert, 50.000,- Ft-os minimálbér-ajánlatát. A szakszervezeti oldal ettől magasabb, 57.500,- Ft-os értéket javasolt, és a bértorlódások elkerülése érdekében ismételt kezdeményezte, hogy a munkakörök képzettségi szintjének megfelelő minimálbér kategóriák kerüljenek bevezetésre 57.500,- Ft-tól 140.000,- Ft-ig terjedő mértékben. A legkisebb összeg a segédmunkás, a legnagyobb

pedig az egyetemi végzettségű munkavállaló kezdő minimálbéreként. Mindezeket túl a szakszervezeti oldal tárgyalási alapnak tekint egy olyan megoldást is, amely a legkisebb kereset nettó 42.000,- Ft körüli értékének a meghatározásából indul ki.

Ehhez közelálló javaslatot terjesztett elő a munkáltatói oldal az ülés során. Javaslatuk lényege, hogy a minimálbér maradjon 40.000,- Ft, de az ehhez kötődő személyi jövedelemadót engedje el a kormány, a társadalombiztosítási járulékokat pedig vállalja át az érintett munkavállalók helyett.

A vita során a javaslatokat nem sikerült egymáshoz közelíteni, és az OMT szeptember 10-ei ülésén sem született megoldás. A munkaadói oldal ugyanis ragaszkodott eredeti álláspontjához.

Mi várható ezek után?

Ha szeptember végig az OMT-ben nem sikerül megállapodásra jutni, akkor a kormány - egy tavalyi törvénymódosítás szerint - rendeletben határozza meg a minimálbért, vélhetően az általa javasolt 50.000,- Ft-os összegben. Ha ez így lesz - figyelembe véve az illetménytábla alig több mint 7 %-os emelését január 1-jétől - a 2001. évben tapasztalt gondok a jövő évben még élesebben jelentkeznek, és a feszültségek tarthatatlanná válnak. Az illetménytábla kb. egyharmada azonos értékű lesz, és ezzel a közalkalmazotti illetmény-előmeneteli rendszer - a képzettségi szintek és a munkaviszony időtartama szempontjából - gyakorlatilag összeomlik.

Úgy gondolom, hogy a kormány nem halogathatja tovább a közalkalmazotti illetményrendszer szakszervezetekkel egyeztetett reformját.

Varga László

Gratulálunk

Az Országos Nyugdíjasválasztmány Intézőbizottságának szeptember 5-i ülésén HARGITAI KÁROLYT, aki gazdag és változatos pályafutása során 1994 és 1998 közt a választmány elnöke volt, 80. születésnapja alkalmából Borbáth Gábor főtákar köszöntötte, és szakszervezeti jutalmat adott át neki.

Majd TÁNCZOS ISTVÁNNÉ elnököt ünnepelték: ő augusztus 20-án alkalmából Heves megye képviselő-testülete által adományozott díjat kapott. (Lapunk 10. oldalán szövegünk róla bővebben.)

Ugyancsak gratuláltak SZABÓ ZOLTÁNNAK, a vezetésével működő debreceni nyugdíjastagozatot ugyanis díszoklevéllel tüntette ki a Nyugdíjas-klubok és az Idősek „Életet az éveknek” Országos Szövetsége.

A pedagógusnap alkalmából Monor városi-körzeti bizottságának ünnepi ülésén az *Eötvös József-emlékérem ezüst fokozatát* vette át BARTÓK ISTVÁNNÉ vezetőtanító, gazdasági felelős és DR. DUDÁS JENŐNÉ tanár, körzeti titkár (mindketten monoriak); *bronz fokozatot* kaptak: BALOGH GYÖRGYNÉ (Gyömrő) tanító, intézményi titkár; DR. HORVÁTH LÁSZLÓNÉ (Sülysáp) tanár, nagyközségi titkár; KOVÁCS JÁNOSNÉ (Monor) tanár, intézményi-városi titkár és SZILÁGYI GYÖRGYNÉ (Mende) igazgató.

Az emlékérem *bronz fokozatával* tüntették ki SZATMÁRI GIZELLA nyugdíjas kollégát, aki *Kisújszállás* városi bizottságának gazdasági felelőseként végzett több évtizeden át példamutató munkát.

A TANÁRI PÁLYA ÉS A KÖZÉLET ELKÖTELEZETTJE

A Pedagógusok Szakszervezete tisztségviselői között jó néhányan vannak olyanok, akik sok évtizeden keresztül rótták az érdekvédelmi tevékenység mindenkor rögsz útját. Gergely Sándor, a PSZ Győr-Moson-Sopron megyei szervezetének korábbi vezetője közülük való. Pedagóguspályája, szakszervezeti tevékenysége felöleli a XX. század második felét. 1955-ben szerzett középiskolai tanári diplomát az ELTE Történelemtudományi Karán. Szombathelyen kezdte, majd Győrben folytatta pedagógusi pályáját. Maig neveli-oktatja a középiskolás fiatalokat, miközben végigjárta a szakszervezeti tisztségviselői munka minden lépcsőfokát. 1966-tól nyugdíjazásáig a PSZ Győr-Moson-Sopron megyei Bizottságának titkára, a Központi, majd az Országos Vezetőségének tagja. Több cikluson keresztül tagja volt elnökségünknek is. 1994-98 között a PSZ Etikai Bizottságának elnöke. 1973-ban országos titkár is lehetett volna, ám 1956-os múltja miatt a korabeli pártállami (SZOT) káderpolitika elzárta ettől a lehetőségtől. Mondanivalója ma is figyelmet érdemel. Életútja, a sokrétű tapasztalata a XX. század mának szóló üzenetét hordozza, amelyet különösen ajánlunk a mai PSZ-tisztségviselők figyelmébe.

– **Pedagóguspályára általában nem véletlenül kerülnek az emberek. Ha mégis, sokan rövid időn belül elhagyják a katedrát. Milyen élmények, milyen hatások játszottak szerepet abban, hogy hivatásához, a tanári pályához minden körülmények között ragaszkodó, sőt, a pedagógusok, az oktatás érdekeiért következetesen kiálló szakszervezeti tisztségviselő lett?**

– Fokozatosan alakult ki bennem az a döntés, hogy tanár leszek. Ötödikes, 16 éves gimnazistaként eleinte csak azt döntöttem el, hogy olyan pályát nem választok, amely hivatali jellegű, bürokratikus kötöttségekkel jár. A véletlen hozta, hogy hatodikos gimnazistaként egyik ügyvéd ismerősöm hatására átmenetileg kacérkodtam a jogi pályával is. Többször meghívott az irodájába, az ügyfeleivel való tárgyalás csendes hallgatójának (persze ha nem személyes jellegű, bizalmas ügyekről volt szó). Életkoromból és egyéniségemből fakadó idealizmusommal azonban nem tudtam összeegyeztetni, hogy ezeknek a tárgyalásoknak nagyon is „pénzszaga” volt. Olyankor is sikerrel biztatta az ügyfelét, amikor számomra is nyilvánvalóan „vesztett” ügyről volt szó.

A tanév végére, 17 éves koromra aztán életre szólóan eldöntöttem, hogy a tanári pályát választom. Azt hiszem, hogy az effajta döntést legtöbbször több tényező befolyásolja. Valószínűleg annak is szerepe volt elhatározásomban, hogy már 10 éves, negyedikos elemista koromban „tanítottam” az elsősöket, másodikosokat. Osztatlan, egytanító, falusi iskolába jártam. Igen jó tanítónk volt, keményen követelt, és ahogy később már tudatosult is bennem, nagyon jó módszerrel tanított.

Mint annak idején a falusi tanítók (akárcsak ma), ő sem csak a tanításból élt. Délután (mert ebédszünettel délután is volt tanítás), ha a körülmények úgy hozták, az illetményföldjén dolgozott, s ilyenkor a nagyobb írásos feladatot kaptak gyakorlásként, az elsősöket, másodikosokat rám bízta, mint az egyik jó tanulóra. Gyakoroltam velük azt a leckét (írás, olvasás, számolás), amit délelőtt tanított nekik. Biztosan ezek az emlékek sem múltak el nyomtalanul.

A végső lökést azonban elhatározásomhoz, úgy hiszem, a diákszövetségi vezetőként szerzett tapasztalataim adták. Ekkor éreztem valójában, hogy „tudok bánni” a középiskolás diáktársaimmal. Igyekeztem érthetően, közvetlen hangon elmondani, amit akartam, és mint kiderült, szót tudtam érteni velük, de

önképzőköri előadóként vagy ünnepi alkalomak „szónokaként” is megálltam a helyem. És hát amikor én pályát választottam a negyvenes évek végén, akkor még számított valakinek egy középiskolai tanár. Később pedig, amikor erősen megkopott a pedagógusok tekintélye (a Rákosi-féle politika megálázóan megkoptatta), addigra már annyira „fertőzött” voltam, hogy nem tudott ettől a hivatásérzettől eltántorítani semmi.

Döntésem mellett annak ellenére is kitartottam, hogy a gimnázium akkori igazgatójának javaslatára, mivel latinból és németből is a legjobbak közé tartoztam, 1951 júniusában az érettségi bizonyítvánnyal együtt megkaptam az értesítést az akkor frissen szervezett Idegen Nyelvek Főiskolájára szóló felvételtől. Később már sajnáltam, hogy nem kértem valakitől tanácsot, és nem tettem meg ezt a kitérőt, hiszen az ott kötelező három idegen nyelv birtokában is vizsgáztathattam volna – mondjuk nyelvtanárként – a tanári pályához.

Az ELTE Történettudományi Karán előbb történelem szakos, majd később a Természettudományi Karon földrajz szakos tanári diplomát szereztem (azért két részletben, mert éppen 1951-ben vezették be kötelező jelleggel az egyszakos tanárképzést). A tanítási szándékom mellett akkor is kitartottam, amikor az egyetemen a második év végén neves professzorom a levéltár szakra akart rábeszélni, és a legnagyobb nehezítelésére nemet mondtam neki. Pedig meglehetősen járatos voltam ekkor már a középkori latin oklevelek olvasásában és fordításában.

No és hogyan kerültem kapcsolatba a szakszervezettel? Nem éppen hétköznapi előzmények után. Amikor 1955-ben a történelem szakos diplomámat megszereztem, tanári állásra Szombathelyre küldtem el a pályázatomat, mivel az ELTE-n abban az évben nem hirdettek győri történelem szakos álláslehetőséget. Ezzel a lépéssel hozható összefüggésbe, hogy számomra teljesen ismeretlenül felkeresett az egyetemen az év végi vizsgák közben a Vas megyei pártbizottság titkára, aki elmondta, hogy ők egyetemet, főiskolát végzett tanárokat alkalmaznak a pártoktatás irányításában, és szívesen vennék, ha én ebben segítségükre lennék. Ajánlatát megköszöntem, de a tanári pálya iránti elkötelezettségemre hivatkozva, nemet mondtam. Ő azonban ennek ellenére később is többször személyesen fölkeresett, és én végül elfogadtam az ajánlatát azzal, hogy

egy időre megpróbálhatjuk ezt a nekem akkor teljesen ismeretlen feladatot.

A politikai viszonyok alakulása folytán ez a feladatköröm nem lett hosszú életű. Tanár kollégáimmal ugyan jól megértettük egymást, de némelyik ultrabalos felfogású munkatárssal már kezdettől fogva nem alakult ki jó kapcsolat. Különösen megmutatkoztak a köztünk lévő politikai nézetkülönbségek 1956 tavaszától, amikor az SZKP nevezetes XX. kongresszusának hatására kiéleződtek a viták az MDP-n belül is, majd a közvéleményben is, különösen értelmiségi körökben. Én ezekben a vitákban, majd pedig az októberi forradalmi események során és az azt követő hónapokban is a Nagy Imre és köre által vallott nézeteket képviseltem, és ez elegendő ok volt ahhoz, hogy az akkor nagyon is megbélyegzett „revizionisták, elhajlók” közé soroljanak. Mindezek következményeként az egyik tanártársammal együtt kizártak az MSZMP-ből, és 1957. június elején elbocsátottak bennünket tanári állásunkból is. (1956 novemberében ugyanis mi, tanárok, megváltunk a pártbizottságtól, és így én decembertől a szombathelyi Nagy Lajos Gimnáziumban tanítottam.)

Bár sok esélyünk nem lehetett, fellebbezésünket az elbocsátott általános iskolai tanárkollégáimmal együtt benyújtottuk a Szombathely városi pedagógus munkaügyi egyeztető bizottsághoz, amely azzal az indoklással, hogy az elbocsátás megjelölt indokát a városi, illetve a megyei tanács művelődési osztálya nem tudta bizonyítani, augusztus végén hatálytalanította az elbocsátásunkat. Ezt követően az MM Győr-Sopron megyéből elszármazott területi személynügyi felelősenek tanácsára és segítségével szeptemberben Győrbe kerültem, de csak általános iskolában taníthattam, mivel az eredetileg szóba jött középiskolába 56-os „vétkeim” miatt nem kaphattam kinevezést.

A szakszervezettel itt, a győr-szabadhegyi általános iskolában kerültem kapcsolatba azáltal, hogy 1958 januárjában, amikor az iskolai szakszervezeti bizottságok újráválasztására került sor. Mint a bizottság legfiatalabb tagja, én szoktam bemenni a városi szakszervezeti bizottságra a bélyegekért, ahol a tagdíjfités napján, amíg sorra nem kerültem, óhatatlanul is beszélgettem a városi bizottság jelenlévő egy-egy tagjával. Ebből adódhatott, hogy – nem kis meglepetésemre – az 1958. április elején megtartott városi választói értekezleten a városi szakszervezeti bizottságba jelöltek.

Eredetileg más posztot szántak nekem, de végül a gazdasági felelős tisztségét tették rám, ami azzal járt, hogy történelem-földrajz szakos tanár létemre bele kellett jönnöm az akkori követelmények szerinti kettős könyvelésbe is, mivel a városi bizottság irányítása alá kultúrotthon is tartozott, sőt sportkör is működött a szakszervezet irányításával.

Közvetve a gazdasági felelősi mivoltomnak köszönhettem aztán a megyei titkárra választásomat 1966-ban. Ugyanis egyrészt a rendszeres, hetenkénti gazdasági munkám miatt nagyon sok pedagógus kollégát ismertem meg, másrészt a mindenkor városi titkár velem találkozott a leggyakrabban, és akaratlanul velem tudta megbeszélni az éppen aktuális szakszervezeti ügyeket. Így aztán néhány év alatt a szakszervezeti élet minden területéről részletes ismereteim lettek, amelyekhez megyei titkárként „csak” a megye Győrön kívüli területeinek és a felsőoktatási intézményeknek a helyi problémáit kellett megismernem.

– **Melyek szakszervezeti munkájának legfontosabb tapasztalatai, mának szóló tanulságai? Hiszen kevesen vannak olyanok, akik közel négy évtizeden keresztül egyszerre tisztségviselőként és beosztott tanárként is átélték az érdekvédelem küzdelmeit.**

– A Győr városi bizottságban végzett 8 éves társadalmi munkámmal együtt mintegy negyven évet dolgoztam a Pedagógusok Szakszervezetében. Ebből közel harminc év, amit megyei titkárként, illetve elnökként tevékenykedtem.

Joggal kérdezheti bárki, miért nem váltottam közben, mi kötött ennyi ideig a szakszervezethez, hiszen mint néhány volt kollégám előtt ez ismert, két esetben is ki akartak nevezni középiskolai igazgatónak, sőt, ajánlatot kaptam ugyancsak két esetben a megyei művelődésügyi osztályvezetői állásra is. Bevallom, magam sem gondoltam 1966-ban, amikor felkértek és megválasztottak megyei titkárnak, hogy három évtized múltán innen megyek nyugdíjba. A szakszervezeti központ osztályvezetőjének is azt mondtam, amikor első megválasztásom előtt beszélgettünk, hogy a következő négyéves ciklusban megpróbálok becsülettel elvégezni a szakszervezeti munkát, azután visszamegyek az iskolába.

Főként három dologgal tudom magyarázni, hogy ebbéli szándékomat nem váltottam valóra. Az egyik, hogy számomra mindig örömet okozott, ha másokért, a közösségért tettem valamit. A másik ok, hogy a pedagógus-szakszervezetben mindig is nagy önállósággal dolgozhattam, azok között a keretek között, amelyeket részben a szakszervezeti központ, részben a megyei bizottság határozatai jelöltek ki, vagy éppen az aktuális problémák megoldása kívánt meg.

A harmadik ok, amiért három évtizeden át végeztem a megyei titkári teendőket, hogy megszakítás nélkül mindvégig taníthattam néhány órában. Nap közbeni elfoglaltságom

miatt érhetően csak a középiskolai felnőttoktatásban tudtam részt venni. Az esti levelező tagozaton való tanítás a 70-es–80-as években számomra nyilvánvalóan nem kereseti forrás volt elsősorban, hiszen a 36 Ft-os óradíj nem lehetett különösebben csábító. Mindenekelőtt azért tanítottam, mert máig is szeretek tanítani, és semmiképp sem akartam kiesni a gyakorlatból, ami magabiztosságot adott, hiszen bármikor gond nélkül visszatérhettem volna a mindennapi iskolai munkához. Más szempontból nézve a dolgot, közvetlenül is nagy segítséget adott a napi szakszervezeti tevékenységhez azáltal, hogy hét, nyolc különböző középiskolából jött kollégákkal taníthattam együtt, s így szinte azonnal érzékelhettem a győri középiskolák tanárait foglalkoztató gondokat.

Visszatekintve annak a három évtizednek a tapasztalataira, amikor a szakszervezet megyei titkáráként (elnökként) dolgoztam, több tényező együttes hatását kell és lehet figyelembe venni.

Amikor 1966 szeptemberében mint új megyei titkár átvettem a megyei szervezet irányítását, a legfontosabb feladatommak a szakszervezet jogainak érvényesítését, tekintélyének növelését tartottam. Erre szükség is volt, meg lehetőségek is. Ugyanis nagy tekintélyű, elismert elődöm, Hettyés Sándor hirtelen bekövetkezett, korai halála után, mintegy másfél évig csak átmeneti, ideiglenes irányítása volt a megyei bizottságnak, s ezért halaszthatatlanul sürgős volt a járási, városi és intézményi szervezetek összefogása, felkészítése az új módon jelentkező feladataikra. Ezt sürgették a szakszervezetek szerepét 1966-tól kedvezően érintő jogszabályi változások is, amelyek azzal voltak összefüggésben, hogy ekkor kezdődött meg a legfelső párt- és állami szinteken az ún. új gazdasági mechanizmus előkészítése, s az ezzel járó várható következmények hatékonyabb szakszervezeti érdekvédelem szükségességét is feltételezték.

Az új jogszabályi változások között a legjelentősebb az volt, hogy a szakszervezeti szervek területi és helyi szinten egyetértési jogot kaptak az élet- és munkakörülményekkel kapcsolatos legfontosabb kérdésekben (bérek megállapítása, munkaviszonyt érintő szabályozások, lakásépítési kölcsönök odaítélése, kitüntetésekre való felterjesztések stb.).

Párhuzamosan két feladatot kellett tehát minél rövidebb időn belül megoldani. Meg kellett értetni a tanácsi partnerekkel és az intézményvezetőkkel, hogy az új jogszabályok alkalmazása rendszeres, és a korábbinál érdemibb együttműködést követel tőlük a szakszervezeti tisztségviselőkkel való együttműködésben. Meg kellett értetni, hogy jogellenes és érvénytelen az az egyetértési jogkörbe tartozó döntés, amelyet nem a szakszervezet beleegyezésével hoztak, vagy véleményezési jog esetén elmulasztották megkérdezni előzetesen a szakszervezet álláspontját. Az ezekhez a szabályozásokhoz kapcsolódó vétőjog különösen borzolta eleinte a kedélyeket.

Az addigi, egyoldalúan hozott döntésekhez való ragaszkodás egyszerre fakadt presztízséltétből és kényelemszeretetből.

Ezzel a nagy kitartást és türelmet igénylő harccal párhuzamosan fel kellett készíteni tisztségviselőinket egyrészt a jogszabályok hozzáértő alkalmazására, másrészt pszichikailag is, hogy merjék vállalni, ha szükséges, az ütközéseket is, kilátásba helyezve, hogy a megyei vagy járási, városi bizottság segítségére mindig számíthatnak.

Szinte csak a megjegyzés szintjén utalhatok rá, hogy a pedagógus-szakszervezet érdekvédelmi tevékenysége, minden más szakszervezetnél jobban épült a társadalmi tisztségviselői munkájára. Országosan is, megyénként is nálunk volt a legkevesebb a múltban is a főállású tisztségviselők száma (pl. megyénként általában kettő, amikor a megyék hatásköre és a vele járó munka összehasonlíthatatlanul több és a felelősség is sokkal nagyobb volt, mert az intézményeket érintően több milliós összegek felett lehetett a tanácsi vezetőkkel együtt jól vagy rosszul dönteni).

A tanácsi vezetőkkel való együttműködés keretén belül nagy figyelmet fordítottunk arra, hogy fontosabb értekezleteken, különösen egyes döntések előtt, az intézmények igazgatóival együtt vagy velük lényegében egy időben nyilváníthatassanak vélemények a szakszervezeti titkárok, illetve késedelem nélkül értesülhessenek az intézmények dolgozóira vonatkozó minisztériumi vagy tanácsi döntésekről. Sőt, nem egy esetben a szakszervezeti információs rendszerben hamarabb kaptak tájékoztatást a fontos kormányzati döntések, új jogszabályok várható következményeiről, mint a tanácsi vezetők.

Lényeges dolog volt tehát, hogy megyénkben is számíthassunk a tisztségviselők százainak a mindennapos munkájára. Ebből fakadóan érthető az is, hogy meg kellett találni a módját munkájuk szerény anyagi és főként erkölcsi elismerésének. Érzékeltetnünk kellett, hogy azok számára, akik fogékonyak voltak a tantestület ügyei, gondjai iránt, akik úgy érezték, hogy érdemesek lehetnek a kollégáik elismerésére szakmai alapsúkon kívül, egyéb emberi értékeik alapján is, azoknak jó alkalmat kínál a szakszervezeti tisztség becsülettel való ellátása.

A 70-es évek végén, amikor egy alkalommal az egész megyére kiterjedően áttekintettük ezt a témát, jólesően állapíthattuk meg, hogy a megye általános iskoláiban az igazgatók és helyettesek több mint 60%-a beosztott pedagógusként, korábban az iskolában vagy a járási, városi bizottságban betöltött valamilyen szakszervezeti tisztséget. A középiskolákban ez az arány kisebb volt, de ott is számottevő.

A kitüntetett pedagógusok között is kiemelkedő arányban szerepeltek a szakszervezeti tisztségviselők, ami rangos elismerése volt a jól végzett szakmai tevékenység mellett a közösségi munkában való helytállásnak.

Persze a tanácsokkal, s főként a megyei tanácsal való kapcsolatunk nem volt mentes

időnként a kemény vitáktól, a konfliktusoktól sem. Ezeket általában nem ismerték szélesebb körben, s így nem volt mindig érzékelhető tagjaink számára a szakszervezetük érdekképviseleti harca.

Ez a helyzet azonban nem zárta ki, hogy megyei bizottságunk érdekvédelmi munkájáról a megyei lapon, a Kisalföldön keresztül is tájékozódhattak esetenként az olvasók, köztük persze tagjaink is.

A legnagyobb visszhangot kiváltó vitára 1973-ban került sor a Kisalföld hasábjain keresztül, amikor a lap egy összegző értékelésünk fontosabb megállapításait közölte terjedelmesebb cikk formájában. Kritikai észrevételeink, amelyek a tanácsi vezetés szinte sértődött tiltakozását váltották ki, a közoktatás megyei feltételeire és az oktatási ügyi dolgozók élet- és munkakörülményeire irányultak. Ezek a feltételek nem a legrosszabbak voltak ugyan az országban, de messze elmaradtak a megye fejlettségi színvonalától, és a megye pénzügyi lehetőségeitől. Ennek a nyílt vitának is szerepe volt abban, hogy az elkövetkező évek folyamán lényegesen javultak megyénk oktatási intézményeiben a bérviszonyok, emelkedett a szociális juttatások (étkezési támogatások, lakásvásárlási lehetőségek stb.) színvonala, több pénz került működési kiadásaira az iskolák.

Ha a tapasztalatok között újra felidézzük a korábbi évtizedekben alkalmazott továbbképzési módszereket, érdekvédelmi kezdeményezéseket, akkor természetesen nem mondhatjuk, hogy ezeket változtatás nélkül követni lehetne vagy éppen kellene.

A mai viszonyok között gazdagon rendelkezésre álló információ-technikai eszközök világában nincs feltétlenül szükség többnapos vagy egyhetes, kollégiumi elhelyezéssel járó tanfolyamokra. Egyszerűbb és változatosabb módszereket lehet alkalmazni. Hangsúlyoznám azonban, hogy a közvetlen szóbeli közlést, a magyarázó értelmezést, a kölcsönös tapasztalatszerzést ma sem szabad kiiktatni a képzésből, a továbbképzésből.

Tapasztalataim alapján úgy látom, hogy a munkahelyi, települési szakszervezeti tisztségviselők munkajogi, bérügyi ismereteinek színvonala és az ún. alulinformáltság nagy akadály a kezdeményező- és vitakészségüknek. Ez a probléma jelenleg azért nem szembetűnő, mert az utóbbi években az önkormányzatok pénzügyi lehetőségeinek tudatos megnyirbálásával, visszaszorításával és a központi, kormányzati döntések túlsúlyba kerülésével szinte minden lehetőség, és így a felelősség is a közalkalmazotti érdekvédelemben az ágazati szakszervezetek és az egyes szakszervezeti szövetségek (SZEF, ÉSZT) vezetőire, vezető szerveire hárul.

Úgy látom azonban, hogy a szakszervezeti kezdeményezőkézség olyankor is elmarad, amikor egy-egy kedvező helyzetű önkormányzat esetében erre lehetőség lenne. Jól mutatják ezt azok a pozitív hatású kezdeményezések is, amelyek az egyes önkormányzati bizottságoktól indulnak ki, és

érezhetően javítják a pedagógusok bérviszonyait vagy éppen munkakörülményeiket.

Az informáltságot és a tisztségviselők felkészültségének növelését azért is fontosnak tartom, mert ismereteim szerint az európai uniós tagságunk lehetősége szükségszerűen együtt fog járni a regionalitás és az önkormányzatiság erősödésével, amivel számolni kell az érdekvédelmi szervezeteknek, köztük a PSZ-nek is. Ezt a körülményt be kell tehát kalkulálni a tisztségviselők felkészítésével járó feladatokba is az elkövetkező években.

– Közéleti elkötelezettségét jelzi, hogy ma is aktív középiskolai tanári munkája mellett, a Nagy Imre Társaság helyi és országos tevékenységében is cselekvően részt vesz. Miért tartja fontosnak ezt a szerepvállalást?

– Az életutamból következett, hogy a Nagy Imre Társaság munkájába bekapcsolódtam. Az 1956-os forradalom 40. évfordulója évében, 1996-ban alakult meg Győrött is a társaság helyi szervezete, túlnyomó többségükben baloldali gondolkodású értelmiségiekből, alkalmazottakból, köztük nyugdíjasokból. Az alakuló ülésen felkértek és megválasztottak a társaság Győr és Környéke Szervezete elnökének. Nem nagy a mi taglétszámunk (15-20 fő között), de nagyon tevékeny emberekből áll. Az ünnepi alkalomhoz kapcsolódó megemlékezések mellett, mindjárt a megalakulásunk után röviddel, az egyik tagtársunk családjának felajánlásával Nagy Imre-emléktáblát avattunk, és évről évre pályázatokat hirdetünk, vetélkedőket szervezünk általános és középiskolai diákok, esetenként felsőoktatási intézményi hallgatók számára. A legsikeresebb pályázatokat, köztük ünnepi műsorokat külön kiadványban jelentettük meg, amelyek eljutottak Győr és környéke iskoláihoz.

A diákok körében különösen fontosnak tartjuk 1956 emlékének és Nagy Imre történelmi szerepének ápolását, hiszen azoknak az eszméknek, céloknak ők lehetnek a továbbvivői, amelyek az 1956-os forradalomra szinte egyedülállóan jellemzők voltak. Szerencsénkre mindig számíthatunk ezeknek a pályázatoknak, a vetélkedőknek a megszervezésében a pedagógus kollégákra, valamint a Győr városi polgármesteri hivatal és személy szerint a város polgármesterének hatós erkölcsi és anyagi támogatására.

Elnézést kérek, hogy néhány mondatban érzékeltetni kívántam a Nagy Imre Társaság helyi szervezetének tevékenységét, de őszintén meg kell mondanom, sok tekintetben hiánypótló is a mi munkánk 1956 örökségének ápolását illetően.

Azt hiszem, kollégáim többsége egyetért azzal, hogy sem az ún. nagypolitikában, sem az iskolai oktatásban nem kapja meg 1956 és benne Nagy Imre szerepe azt a rangot, amit megérdemelne. Én is tudom, hogy a nagy történelmi sorsfordulók sok esetben csak jó pár évtized múltán kerülnek (kerültek) nemzeti történelmünkben az azokat megillető helyre. Gondoljunk csak 1848/49-re. Kétségtelen, hogy 1956, bár 45 év telt el lassan

azóta, nincs olyan messze, hogy ne oszthatná meg az akkor élőket, az abban részt vevőket. Ha pedig figyelembe vesszük, hogy több, mint három évtizeden át a hivatalos politika és a történelemtanítás is ellenforradalomként kezelte, és a ma élő emberek, köztük a történelemtanárok többsége is, már csak eltérő felfogású tankönyvekből, visszaemlékezésekből, tanulmányokból, újságcikkekből tud képet alkotni az akkori eseményekről és azok mozgatórugóiról, nem csodálkozhatunk a megosztottságon és az értékelési zavaron.

Az interjú adta keretek nem alkalmasak hosszabb fejtegetésekre, nem is lehet ilyen célom. Úgy hiszem azonban vannak nem felejtendő és talán a történelemtanárok (netán a politikai élet szereplői számára is) vállalható tanulságai, hangsúlyozható sajátos jellemzői az 1956-os forradalomnak. Ezek közé tartoznak véleményem szerint a következők:

– Rövid néhány nap alatt olyan mértékben nyilvánult meg a nemzeti egység a demokrácia és a nemzeti függetlenség kivívása ügyében, amire nincs példa nemzetünk történelmének megelőző évtizedeiben.

– A nemzeti egység adott erőt ahhoz az elszántsághoz, amelynek nyomán egy kis nép olyan csapást mért a szovjet birodalmi politikára, amelyet az már nem tudott kiheverni soha.

Magyarországon a rendszerváltozást megelőző évtizedekben nem lehetett volna „puha diktatúra” 1956 nélkül!

– Az 1848/49-es forradalom és szabadságharc óta Magyarország neve nem vált olyan ismertté, és Magyarország sorsa nem került annyira a világpolitika előterébe, mint 1956-ban.

– Kossuth Lajos óta nem volt olyan magyar politikus, akit akkora tisztelet övezett volna a szabadságszerető népek körében, mint Nagy Imrét.

– Nagy Imrének, aki merte vállalni a mártírhalt, elévülhetetlen érdeme, hogy egykori kommunista vezető létére, tudatosan vállalta a többpártrendszerű parlamentáris demokráciát, amely mellett ő még 1947 őszén is nyíltan hitet tett a magyar országgyűlés elnökeként elmondott beszédében. (Rákosiék ekkor már elhatározták a demokratikus pártok felszámolását.)

Úgy hiszem, nem tévedek, ha azt mondom, hogy 1956 eszméi és politikai örökségének vállalása, és annak illő méltatása is komoly szerepet tölthet be magyarságtudatunk, nemzeti önbecsülésünk erősítésében és ápolásában.

A magam szerény lehetőségeivel, mint az 1956-os forradalmi események tanúja és politikai szereplője a Nagy Imre Társaság tagjaként is, megpróbálok törleszteni abból az adósságból, amellyel a mai magyar közélet szereplői szinte kivétel nélkül tartoznak.

Köszönöm ezt a megtisztelő lehetőséget, amellyel a Pedagógusok Lapjában módot kaptam arra, hogy az életutamról szóljak, és az életutam javát kitevő szakszervezeti munkám egy töredékét, annak néhány tapasztalatát felidézzem.

MILYEN TÁVOL VAGYUNK LONDONTÓL, LISSZABONTÓL?

A magyar közoktatás, a pedagógusok bérének felzárkóztatása napjaink slágertémája. Más-más megközelítéssel, de szinte mindennap találkozunk e témakört érintő nyilatkozattal, véleménnyel a sajtóban. Lapunk előző számában a felzárkóztatás elégtelenségének, késlekedésének körülményeit vizsgáltuk meg. Ezúttal csak egy szempontból tekintünk erre a kérdésre: európai integrációra való eredményes felkészülésünk közepette meddig jutottunk az uniós bérek tekintetében? Milyen távol áll a budapesti tanár bére a londoni, lisszaboni, berlini kollégájától?

Az Európai Unióban havi bruttó átlagkereset 2000-ben 1814 euró (481.000 Ft) volt. A magyarországi nemzetgazdasági átlag, amelyet a pedagógusoké 2002-ben is csak alig fog meghaladni, ennek csupán 18,2%-a. Ennél sokkal kisebb arányszámot kapunk, ha az európai uniós pedagógus-átlagkeresettel vetjük össze a hazait, hiszen ott mások az arányok. Az oktatás az ágazatok kereseti ranglistájának első harmadában foglal helyet, miközben nálunk folyamatosan az utolsó harmadban kullog. Valós helyzetünk bemutatásához a svájci UBS (Union Bank of Switzerland) ez év tavaszán közzétett kereseti adatait használtuk fel. Néhány európai nagyváros tízéves gyakorlattal rendelkező alsó középfokú (általános iskolai) tanárának éves nettó béradatait hasonlítottuk össze (lásd az alábbi ábrát). Az oszlopok (bérek) magassága jól demonstrálja a különbségeket. A budapesti tanár nettó bére berlini kollégájának csupán 9, a londoninak alig 7 százaléka, de brüsszeli és lisszaboni tanártársaitól is jelentősen elmarad (annak 12,8, illetve 14,4%-a). Ráadásul varsói kollégája is mintegy 20 százalékkal keres többet. De hasonló értelemben sorolhatnánk több közeli fővárost, így például Prágát, Ljubljanát. Közvetlenül az EU-csatlakozás előtt álló országok szinte bármelyikének pedagóguskereseti adatai felülmúlják a miénket.

Jól érzékelhető tehát, hogy a pedagógusbérek lemaradása a hasonló kategóriájú európai fizetésektől sokkal jelentősebb mértékű, mint a magyar átlagkereset hátránya az EU-hoz képest. Azaz a hazai

nemzetgazdaság torz kereseti arányai, az oktatási ágazat alulértékelése, az iskola jelentőségének, a pedagógus tevékenységének lebecsülése is növelik a hátrányunkat, súlyosbítják a helyzetünket.

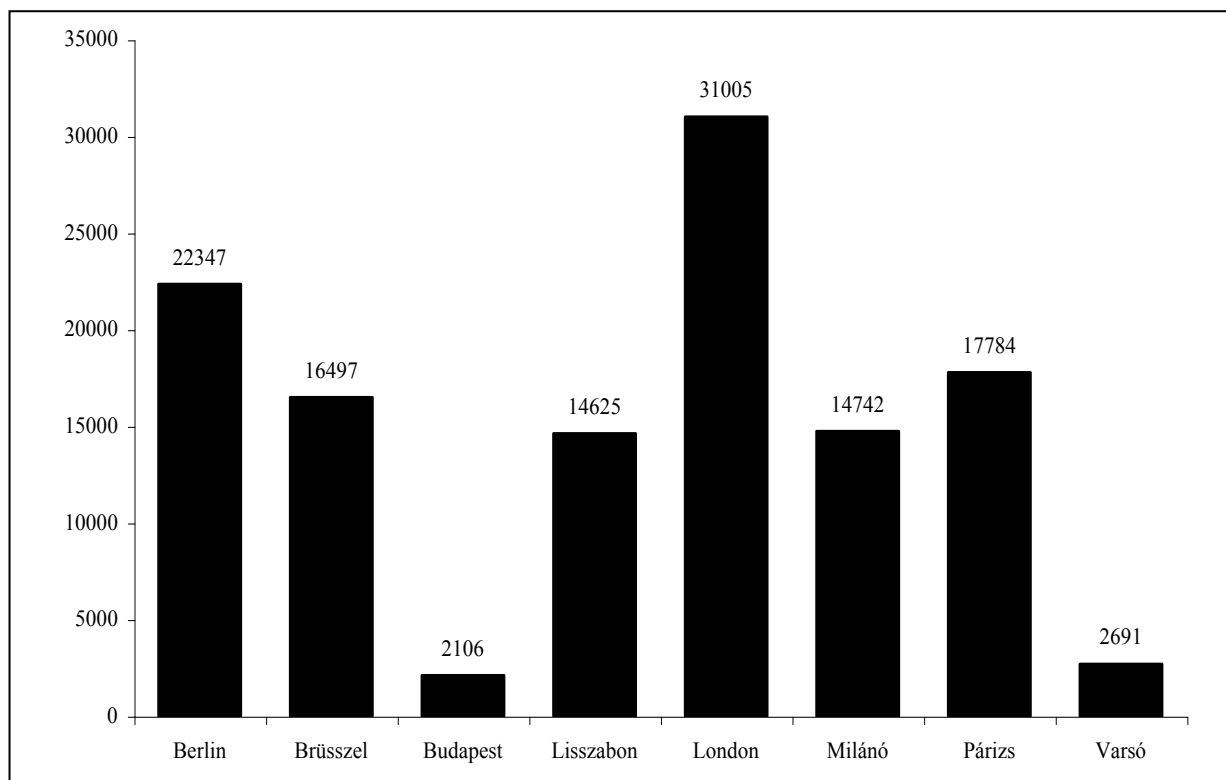
Tehát a magyar pedagógusok esetében nemcsak az európai társaitól való lemaradás, hanem a más foglalkozásokhoz viszonyított bérkülönbségük is szembeötlőek, elfogadhatatlanok. Amíg nálunk a buszvezető, az autószerelő, a titkárnő alkalmazott legalább 15-20 százalékkal többet keres, mint a pedagógus, a portugál tanárnak e rétegekhez képest 60-70%-os bérelőnye van. Budapesten a 10 éves gyakorlattal rendelkező tanár nettó keresete csupán 12,5%-kal magasabb a szövönőénél. Londonban ez a különbség 112, Lisszabonban pedig 140%. A végtelenségig folytathatnánk a hasonló összevetéseket. Minden viszonylatban erre az eredményre jutnánk.

Lehet persze azt mondani minderre, hogy az EU-átlaghoz való viszonyítás érdekes ugyan, ám megtévesztő, mert ott is nagyok a kereseti eltérések, és a vásárlóérték is jelentősen különbözik. (L. az OM-véleményét a Népszabadság 2001. augusztusi 30. számában a PSZ-érvekkel szemben.) A szignifikáns összefüggések azonban letagadhatatlanok. A vásárlóérték módosító (a bérkülönbségeket enyhítő) hatása pedig egyre kisebb lesz. Igaz ugyan, hogy az ingatlanárak, a lakbérek stb. az EU tagállamaiban jelentősen magasabbak a magyarországinál, ám már Berlinben is lehet annyiért kenyeret, tejet, tojást venni, mint Budapesten, és az energiaárak tekintetében is nagyon gyorsan közelítünk a nyugat-európai szinthez. Megállapíthatjuk, hogy árszínvonal tekintetében sokkal közelebb vagyunk az EU-átlaghoz, mint a bérszínvonal tekintetében.

Érdemes mindezen elgondolkodni azoknak, akik – legyenek felelős politikusok vagy egyszerű állampolgárok – sokallják a pedagógus-szakszervezet béremelési igényeit. A 2001. és 2002. évi lépések ugyanis alig teszik kedvezőbbé a felvázolt képet.

Á. A.

Pedagógusbér-különbségek Európában* éves nettó béradatok euróban (2000)

* Állami általános (alsó középfokú) iskolában dolgozó tanár, 10 éves gyakorlattal.

Összeállítás: PSZ Országos Iroda
[az Union Bank of Switzerland (UBS) adatai alapján]

AZ AUTONÓM TÁRSADALMI PÁRBESZÉD ERŐSÍTÉSE

A címben jelzett PHARE-projekt végrehajtásának felügyeletére az Országos Munkaügyi Tanács (OMT) ez év tavaszán operatív bizottságot hozott létre, amelynek tagjait összetételének megfelelően a munkavállalók, a munkaadók és a kormány delegálta. A hat szakszervezeti konföderáció és a kilenc munkaadói szervezet egy-egy taggal van jelen a bizottságban. A kormányt a Gazdasági Minisztérium tisztségviselői, szakértői képviselik, élükön *dr. Herczog László* miniszteri biztossal. A munkavállalói oldal *dr. Borsik Jánost*, a munkaadói oldal pedig *Szeremi Lászlónét* választotta ügyvivőjének.

A projekt a hazai szociális párbeszéd jelenlegi rendszerének kiterjesztését, az ágazati bizottságok létrehozását szolgálja mindazon ágazatokban, ahol ezt az érintettek közösen igénylik. Így a szociális partnerek (munkavállalói és munkaadói szervezetek) nemcsak a hazai ügyek alakulását befolyásolhatják, hanem lehetőségük nyílik az európai szintű hasonló ágazati struktúrákban való részvételre. A program közvetlen céljai a következők:

- intézményesített együttműködés létesítése – az ágazati bizottságok keretei közt – egy-egy ágazaton belül a munkavállalók és munkáltatók szervezetei között, növelve ezáltal, az adott szinten, a kétoldalú konzultációk jelentőségét;
- a szociális partnerek egyeztető tevékenységének felerősítése ágazati szinten;
- szorosabb együttműködés kiépítése európai mértékben a megfelelő ágazati párbeszéd bizottságokkal (*Sectoral Dialogue Committees*);
- a kormány közigazgatási cselekvőképességének növelése a társadalmi dialóguson belül, a *társadalmi párbeszéd fejlődésének elősegítése érdekében*;
- szorosabb kapcsolat létrehozása egymással a háromoldalú konzultációkat és az autonóm ágazati társadalmi párbeszédet illetően;
- szorosabb kapcsolat kiépítése az ágazati társadalmi párbeszéd és a vállalkozói szintű társadalmi párbeszéd között.

A program teljesítése nyomán létrejövő ágazati paritásos bizottságok révén a szociális partnerek részt vehetnek a Nemzeti Fejlesztési Terv (ennek kidolgozása az EU-csatlakozás nélkülözhetetlen feltétele) megfogalmazásában és végrehajtásában egyaránt. Mindez ikerprogram (twinningmegállapodás) formájában valósul meg, amelyre 2,5 millió euró áll rendelkezésre.

A tavasszal meghirdetett PHARE-projekt megvalósítására négy pályázat érkezett. A svéd, a belga, a dán és a német közül az operatív bizottság július 9-i ülésén a dánokét tartotta a legkedvezőbbnek, ezért ezt hirdette ki győztesnek. (Véleményem szerint a német pályázat alkalmasabb lett volna a hazai ágazati szociális párbeszéd kialakításának elősegítésére, a program teljesebb megvalósítására. Ám a szakszervezeti oldal többségi véleménnyel, a munkaadói vélemény pedig konszenzus alapján a dánokét támogatta.)

E döntés következtében az ikerprogramot egy dán konzorcium bonyolítja, amelynek tagjai a Dán Munkaügyi Minisztérium, a Dán Szakszervezetek Szövetsége, a Dán Iparszövetség, az Ipari Alkalmazottak Központi Szervezete, valamint a Koppenhágai Egyetem Foglalkoztatási Kapcsolatok Kutató Központja. A konzorcium a dán munkapiaci rendszer tapasztalatára épít. Arra az együttműködésre, amely a szakszervezetek, a munkaadói szervezetek, a munkaügyi bíróságok, az egyeztető közszolgálat, a munkaügyi szolgálat, a háromoldalú tanácsadó testületek, valamint a munkapiaci politika és társadalmi párbeszéd területeire specializálódott csatlakozási szaktanácsadók között folyik. A dán testület alaposan ismeri ezeket, ám a hazai viszonyokat kevésbé.

Az operatív bizottság legutóbbi ülését, 2001. szeptember 6-án az EU-delegáció gellérthegyi székházában tartotta, és többek között megbeszélést folytatott *Michael Lake* úrral, az EU magyarországi delegációjának vezetőjével. A találkozó egyúttal búcsúzás is volt, hiszen szavai szerint október végén nyugállományba vonul. A nagykövet erőteljesen hangsúlyozta a twinningprogramok jelentőségét a csatlakozás elősegítésében. Az Európai Unió most áll a legnagyobb bővítésének megtétele előtt, a csatlakozásokat követően ugyanis területe 25%-kal, lakossága 100 millió fövel, GDP-je 10%-kal növe-

szik. Akarjuk Önöket! A bővítés az EU jól felfogott érdeke – emelte ki a delegációvezető. A gazdasági-szociális fejlődés fenntartása és az összeurópai stabilitás növelése nélkül nem valósulhat meg. A globalizáció, az információs társadalom beköszönése is indokolja e lépést.

Az EU előttünk álló bővítése nemcsak a nagyságrendje miatt újszerű, hanem amiatt is, hogy volt szocialista országok csatlakoznak, amelyekben jó ideig más típusú gazdasági viszonyok voltak, más történelmi fejlődés zajlott le. Nemcsak gazdasági, hanem tudati változások is kellenek. Baráti kritikaként jegyezte meg a szónok, hogy *Magyarországon a nyílt együttműködésen alapuló döntéshozatalnak nincsenek hagyományai, és a mindennapi gyakorlat is messze áll ettől. Sok fontos döntés előtt állunk, és ehhez meg kell teremteni a működőképes érdekegyeztetést, a nyílt, demokratikus intézményi rendszert minden szinten.* Ezt próbálja segíteni az a 120 előcsatlakozási szakértő, akik közül 25 hazánkban dolgozik. Munkájuknak fontos részét alkotják a twinningprogramok is, amelyek közül egyik legfontosabbik az autonóm társadalmi párbeszéd erősítése, mert Magyarországon ez nem működik megfelelően. Az EU is érzi ennek jelentőségét, mert 2001-ben az ikerprogramok költségére a korábbi összeg négyszeresét különítették el.

Az EU-delegáció vezetőjének mondataira reagálva *Herczog László* miniszteri biztos hangsúlyozta, hogy Brüsszel megkülönböztetett figyelemmel kíséri a szociális párbeszéd alakulását. Ismerjük és el is fogadjuk az EU kritikáját, hiszen ha rámutat gyenge pontjainkra, világossá teszi elvárásait és a tennivalókat egyaránt.

Ennek is következménye, hogy az utóbbi időben fontos reformok indultak el a hazai szociális párbeszéd területén – hangsúlyozta. Ezek közül kiemelte

- a Gazdasági Bizottság működésének korszerűsítését;
- a kormány-SZEF-megállapodást, és az ennek nyomán hamarosan megalakuló Közalkalmazottak Országos Munkaügyi Tanácsát;
- az ágazati, szektorális párbeszéd erősítésének szándékát, amelyen ez a tripartit összetételű operatív bizottság is dolgozik.

Ezt követően a delegációvezető jelenlétében az operatív bizottság valamennyi tagja bemutatkozó jelleggel röviden felszólalhatott. Magam – a SZEF és a PSZ ismertetése mellett – mindenekelőtt a humánszféra EU-ra való felkészítésének szükségességét, az ez irányú képzések bővítését intenzívebbé tételének igényét hangsúlyoztam.

A bizottság ülés második szakaszában *Ron Cornwall*nak, a társadalmi párbeszéd témakör EU-delegációs felelősének részvételével, a dán konzorciummal megkötendő szerződés fő kérdéseivel foglalkozott. Sajnálatos tény, hogy a szakszervezeti oldalnak – ügyvivője távolléte s az előzetes egyeztetés hiánya miatt – nem volt közös álláspontja, szemben a munkaadói oldal gondosan kimunkált, egységes véleményével. Pedig a szigorú határidők miatt intenzív munkát igényelnek a bizottságtól. Két hónapon belül a munkaterv elfogadása, majd a projekt tényleges kimunkálása következik – a dánok segítségével, azért, hogy az intézményfejlesztési programokat 2002. december 31-ig be lehessen fejezni. Szeptember folyamán szűkebb és szélesebb körben több találkozóra kerül sor. A bizottság munkájáról rendszeresen tájékoztatást adunk lapunkban.

Árok Antal

Az új tagállamokra fordítható kiadások 2002-2006 között (millió euró)

	2002	2003	2004	2005	2006
Összesen	6450	9030	11610	14200	16780
Mezőgazdaság	1600	2030	2450	2930	3400
Strukturális műveletek	3750	5830	7920	10000	12080
Belső politikák	730	760	790	820	850
Adminisztratív kiadások	370	410	450	450	450

Forrás: Európai Tanács – Berlini csúcs záródokumentuma (1999. márc. 26.)

Megjegyzés: A strukturális műveletek köréhez tartozik az Európai Szociális Alap és az Európai Regionális Fejlesztési Alap, amelyeknek fontos területe az oktatási és képzési rendszerek fejlesztése, az aktív foglalkoztatáspolitikai támogatása.

ÉRDEM ÉS ELISMERÉS

A millennium másfél esztendejének befejeztekor, az államalapító Szent István ünnepe alkalmából több százan részesültek országos elismerésben, különféle kitüntetések átveve. A Magyar Köztársasági Érdemrend, a Magyar Köztársasági Érdemkereszt, múltunk nagyjairól elnevezett díjak, valamint miniszteri dicséretnek birtokosai rendre megtalálhatók a napilapokban közölt névsorban. És örömmel tapasztaljuk, hogy mennyi pedagógus van közöttük, az érdemrendektől kezdve a dicséretben részesültekig. Legtöbben közülük a Magyar Köztársasági Érdemkereszt arany, ezüst vagy bronz fokozatának örülhetnek. Ezt az életüket megszépítő kitüntetést az oktatási miniszter előterjesztésére a Magyar Köztársaság elnöke adományozta kimagasló szakmai munkájuk elismeréseként.

Azt is jólesett látnunk, hogy a pedagógushivatást képviselő kollégák között vezetők és közrendű kollégák ugyancsak ott vannak, mégpedig hazánk minden részéből, a nagyvárosoktól az aprófalvakig. Ez a változatosság arra mutat, hogy a kitüntetést közvetlenül javasoló önkormányzatok, szakmai társulások figyelemmel kísérik és méltányolják az odaadó és hozzáértő pedagógusok tevékenységét.

Szerkesztőségünk nevében szívből gratulálunk valamennyi kitüntetett pedagógusnak, azzal a már többször hangoztatott öntudattal, hogy sikerükben nevelőtársaik segítő munkája is közrejátszott, és a dicséret nekik is szól. A tisztességesen dolgozó „dicsőségtáblások” ezt nagyon jól tudják.

Elcsépelten szólva a bőség zavarával küzdünk, ha a gazdag országos névsorból – „mintát értékkel” – néhányat be akarnánk mutatni. Korábbi szokásunkat követve csak egyet emelünk ki, hogy miért éppen őt, az a méltatásból kitűnik.

DR. CSÉPE GYÖRGY

Több kitüntetésének koronájaként most a Magyar Köztársasági Arany Érdemkeresztet kapta meg. A kitüntetésre a Kollégiumi Szakmai és Érdekvédelmi Szövetség – a kollégiumi nevelőtestülettel, a szövetség

megyei szervezetével és az intézmény fenntartójával egyetértésben – javasolta.

Az ünnepelt 1939 májusában született Gyöngyösön. A biológia-testnevelés szakon szerzett főiskolai tanári diplomát. Kezdetől fogva szülővárosában a – korábban szakmunkásképzős diákotthonnak nevezett – kollégiumban dolgozik 1961 óta, ahol rövid nevelőtanárság után kollégiumi vezetői megbízást kapott, és ezt a munkakört a mai napig is betölti, feladatát sikeresen, nagy gondossággal látja el. Jellemző adatként: 15-ször végeztek a megyei kollégiumok versenyében, és elnyerték az országos „Kiváló Kollégium” minősítést. Közben folyamatosan képezte magát: pedagógiából egyetemi végzettséget, majd bölcsészdoktori címet szerzett. A minisztérium megbízásából korábban a szakfelügyeleti teendőket is ellátta, ma pedig kollégiumi szakértő.

Munkásságának kiemelkedő törekvése és eredménye: az anyagi nehézségek ellenére mindent elkövet a kollégium körülményeinek javításáért, a „polgári otthonnak” megfelelő feltételek megteremtéséért, az intézmény – távoli kistélepülésekről, túlnyomó többségében jelentős szociokulturális hátránnyal érkező – diákjainak tanulási, munkába állási esélyeit növelő fejlesztések megvalósításáért. Az intézmény vezetői és segítségével a kollégium méltán vált módszertani központtá, rendszeres tapasztalatcsere, fontos rendezvények helyszínévé. Városában és országosan egyaránt szaktekintélyként tisztelik. Érthető, hogy a kollégiumok szakmai szervezetében is jelentős szerepet tölt be: annak egyik alapítója, majd országos ügyvivője, emellett tagja a Kollégium című szakmai folyóirat szerkesztőségének.

Végül, de nem utolsósorban – ezért is esett rá a választásunk – példamutatóan tevékeny résztvevője szakszervezetünk gyöngyösi szervezete tevékenységének. Rendszeresen segíti az érdekegyeztetést, valamint a kulturális munkát; például a városi énekkar és az országos kórustalálkozók gondozásában szerzett hervadhatatlan érdemeket. Jó egészséget, töretlen munkakedvet és sok sikert kívánunk neki az oktatás-nevelés javára és jómaga s mindannyiunk örömére.

A SZERETET APOSTOLA

A megyei hírlap augusztus 18-i számából örömmel értesültünk arról, hogy az egri vár gótikus palotájának Hősök termében többek mellett **Tánczos Istvánné** is megkapta a *Heves Megyéért* kitüntető díjat. A nevüket megörökítő réztáblán – a megyeháza dísztermében – ezentúl őt is ott találjuk. A híradásban a Horti Általános Iskola nyugalmazott pedagógusaként szerepel, de nekünk, a szakszervezet dolgozóinak és lapunk érdeklődő olvasóinak azt is jelenti, hogy a PSZ országos nyugdíjasválasztmányának kitűnő elnöke, valamint a megyei nyugdíjastagozaté is. Nevét sokan ismerhetik a szakszervezetünk gondozta *Megjárt utak emlékei* című, az oktatási-ügyi nyugdíjasok iskolatörténeti pályamunkáiból összeállított szemelvénygyűjteményből: ebben Az iskolateremtés küzdelmei egy levélgyűjtemény tükrében címmel – a 27-30. oldalon – férjének állít megható emléket, aki 1945 után a romos kerekharaszi iskolát újjá varázsolta. Hadd idézzük a bevezető mondatot: „A levelek írója 42 évi, hivatásszeretettől vezérelt pedagóguspályát elhagyva, égi katedréről figyelgi aggódva, hova jut ezeréves iskolánk ügye az ezredfordulóra.”

Néhány héttel az egri ünnepség után központunkban, a választmány intézőbizottságának szeptember 5-i ülésén, melyen a tagozat hagyományos tanév eleji tanfolyamát (ezúttal Balatonföldváron, szeptember 14-15-én) készítették elő, szakszervezetünk vezetősége és tagtársai is meleg szavakkal köszöntötték őt.

A munkaértekezletet követően a Pedagógusok Lapja szerkesztőségi szobájában beszélgettünk. Megejtő közvetlenséggel szólt az életútjáról, munkásságáról, nagyon szeretett szűkebb családjáról és a nagyobbrol: Hort népéről, a megyéjéről és évtizedeken át máig osztályos társairól, a pedagógusokról. És bárkiről és bármiről beszélt, szavaiból az önzetlen szeretet, a másokat éltető cselekvés öröme

sugárzott. Ahogy vallotta: egész életének nem a pénz, hanem ez a szüntelen élmény és a viszonzott megbecsülés, szeretet volt a fizetése.

A pedagógushivatás családi öröksége. Ezt vállalta ő is 1952-ben a Hatvan közelében lévő Kerekharaszon, 1957-től pedig Horton. Volt igazgató is, és 1982-ig, nyugdíjbavonulásáig Heves megyében a műszaki oktatás szakfelügyelője. Iskola iránti vonzalmát jelzi, hogy még 12 éven át tanított félállásban.

Aktív pedagógusként éppúgy kivette a részét a szakszervezeti munkából – így például a körzeti bizottság tagjaként –, mint nyugdíjasként. Mégpedig nemcsak megyei és országos szinten, hanem lakóhelyén is. Csak egy adat: ő alapította meg Horton és ma is vezeti a Művelődési Ház nyugdíjasklubját.

És hogy mi fért még az életébe? Volt képviselő-testületi tag, ma pedig külsőként a szociális bizottság helyettese. Mindezek mellett tollal is igyekszik községét szolgálni: egyedül vagy közösségben könyvet írt a horti iskola, a katolikus templom történetéről, a helyi népszokásokról, a község elmúlt fél évszázadáról.

Feledhetetlen emlékként emlegeti, hogy amikor tavaly Hort megkapta a millenniumi zászlót, ő tölthette be a zászlóanya tisztét. És arra ugyancsak büszke, hogy a falunak 1979 óta tanácselnöke, illetőleg polgármestere terjesztette fel a megyei elismerésre, számos korábbi kitüntetését követően.

Vele együtt örülünk ennek. Meg abban a boldogságában is osztozunk – amit elűjsárgolt –, hogy néhány napja született meg a dédunokája.

Úgy-e nem alaptalan riportunk címe, hogy ő a szeretet apostola. Kívánjuk, kedvben, erőben még sokáig az legyen.

f. a.

Az Oktatási Internacionálé III. világkongresszusa

Az OI 2001. július 25. és 29. között ismét Thaiföldön, Jomtienben ült össze, azzal a szándékkal, hogy elismertesse az oktatásban dolgozók szerepét a „Mindenki Számára Hozzáférhető Oktatás” megvalósításában.

Az OI a pedagógusok és oktatásügyi dolgozók érdekeit védve, az eddigi legnagyobb világszintű pedagógustalálkozót szervezte meg, 155 országból több mint 1.100 küldött, meghívott és megfigyelő részvételével. Az „Oktatási és globalizáció” volt a fő téma.

Vitaindító kérdésként hangzott el, hogy mi a pedagógus szerepe napjainkban. A megbeszélés során a küldöttek a közoktatást, a minőségi oktatást, a kisebbségi oktatást szolgáló és a gyermekek munkára fogását akadályozó akcióterv kidolgozását sürgették, amely megfelelő eszközökkel szolgál ahhoz, hogy a PSZ-ek hatékonyan lépjenek fel társadalmunkban. Az elhangzottak alapján meg is határozták az elkövetkező három évre az oktatásügyi dolgozók érdekvédelmének cselekvési tervét, és kidolgozták hozzá a több milliós költségvetési keret elosztását.

A kormányok képviselői, 11 évvel ezelőtt, 1990-ben ugyancsak Jomtienben, a „Mindenki számára hozzáférhető oktatás” c. konferencián arra szövekeztek, hogy minden gyerek számára biztosítsák az elemi iskolai oktatást és felszámolják a felnöttek analfabetizmusát. Erre egy tízéves tervet dolgoztak ki, ez azonban nem valósult meg.

A most meghirdetett, „Oktatás mindenkinek” jelszavú programnak sikerülnie kell. Ennek egyik fejezetében, mely „Partnerség az oktatásban” címet viseli, a küldöttek megszabták azt a politikai irányt, amely megfelelő forrásokat biztosít mindazoknak, akik arra vállalkoznak, hogy 2015-ig az „Oktatás mindenkinek” célkitűzést sikerre vigyék.

A globalizáció jelentős mértékben kihat a pedagógusok és oktatásügyi dolgozók munkakörülményeire. A kongresszus tagjai tehát hangsúlyosan törekedtek arra, hogy kimutas- sák a globalizáció „mellékhatásait” az okta-

tás területén, s hogy rávilágítsanak az úgynevezett „reformokra”, amelyek rontották az oktatásügyi dolgozók munkakörülményeit, jogait, és a bérek csökkenéséhez vezettek. A megbeszéléseik során az illetékesek meghatározták azokat az eszközöket, amelyekkel hatást tudnak gyakorolni a mai nemzetközi politikára, hogy jobban figyeljenek a humán tényezőre. Nagy érdeklődést és vitát keltett néhány napirenden lévő olyan téma, mint például a kereskedelemről és szolgáltatásokról szóló általános WCO-megállapodás, az adósságtérhek csökkentése, az egyes nemzetközi ügynökségek működése.

A napirendből nem maradt ki „Az oktatás és az új technológiák” problémája sem, hiszen ennek megoldása meghatározó jelentőségű. A közoktatásban is kihívást jelent ugyanis az új technológiák hozzáférhetősége. A kongresszus új stratégiák kidolgozása keretében arra kereste a megoldást, hogy a technológiai fejlődés okán észlelhető szakadékok hogyan tűntessük el, és hogy az átképzést és a számítógépes programok alkalmazását hogyan tegyük hozzáférhetővé az oktatásügyi alkalmazottak számára.

A kongresszus a megtárgyalt kérdésekről több szöveges határozatot is hozott. Ezeket az állásfoglalásokat lapunk következő számaiban folyamatosan közöljük.

*

Az Oktatási Internacionálé (OI) kongresszusán teljes körű választásra került sor. Ennek során egyhangú szavazással elnök: **Mary Hatwood Futrell** (NEA, USA); főtítká: **Fred van Leeuwen** (AOB, Hollandia); alelnökök: **Sandra Feldman** (AFT, USA); **Susan Hopgood** (AEU, Ausztrália); **Charlie Lennon** (ASTI, Írország); **Thulas Nxesi** (SADTU, Dél-Afrika). A végrehajtó bizottságba megválasztott tagok a regionális helyeken: Afrika - **Assibi Napoe Bomba** (FESN, Togó); **Abdulwahed Ibrahim Omar** (NUT, Nigéria); Ázsia - **Nagakazu Sakakibara** (JTU, Japán); **Kim Ju-Ye** (CHUNKYOJO, Korea); Európa - **Anni**

Herfort Andersen (DLF, Dánia); **Branimir Strukelj** (ESWUS, Szlovénia); Dél-Amerika - **Carlos Augusto Abicaill** (CNTE, Brazília); **Marta Maffel** (CTERA, Argentína); Észak-Amerika/Karib térség - **Bob Chase** (NEA, USA); **Maguerite Cummins-Williams** (BSTU, Barbados). A szabadon pályázható helyeken: **Agneta Anderlund** (Lärarförbundet, Svédország); **Nigel de Gruchy** (NASUWT, Anglia); **Subramanian Eswaran** (AIPTF, India); **Patrick Gonthier** (UNSA-Education, Franciaország); **Maureen Morris** (CTF-FCE, Kanada); **Eva-Maria Stange** (GEW, Németország); **José Antonio Zepeda López** (CGTEN-ANDEN, Nicaragua).

A közép- és kelet-európai országok régi kérése volt, hogy képviselőt kapjanak a végrehajtó bizottságban. A jelölési munka során nagy vita alakult ki az európai szervezetek között erről a kérdésről, hiszen a biztos bejutást jelentő székek – két ilyen hely van Európa számára – egyikét eddig mindig a francia FEN küldötte, a másikat pedig egy észak-európai delegátus foglalta el. A szabadon pályázható helyekre pedig a világ minden pontjáról érkeznek jelölések. A közép- és kelet-európai országok szakszervezetei azt kérték a többi európai szervezettől, hogy a biztos bejutást garantáló helyek egyikét adják a közösen állított jelölt – a szlovén szakszervezeti küldött – számára.

A hosszas és bonyolult egyeztetést követően a francia szervezet átadta eddigi biztos helyét a szlovén kollégánk számára, bízva abban, hogy a szabadon pályázható helyek egyikén is bejut a végrehajtó bizottságba.

Itt a tét Európa számára az volt, tudja-e növelni a szabadon pályázható helyek közül eddig betöltött pozícióját.

A tárgyalások eredményre vezettek. A szlovén kollégánk a biztos befutó helyen bekerült a bizottságba. A francia kollégát pedig jelentős többséggel választották meg. Sikerült tehát az eddigi összes európai hely biztosítása, így az európai szervezetek jelentősége tovább növekedett a végrehajtó bizottságban.

AZ ALFABETIZÁCIÓ NEMZETKÖZI NAPJA

Szeptember 8-án, az alfabetizáció nemzetközi napján a legnagyobb pedagógus világszövetség, az OI másodszorra is kiadta a **Barométer** című publikációt, amelyben világosan leszögezi, hogy az oktatásban való részvétel az alapvető emberi jogok közé tartozik.

Az oktatásban való részvétel jogának tiszteletben tartását 155 országban vizsgálta az OI, és ennek eredményeként jelent meg a „Barométer 2001”. A kitűzött jogok között szerepel még a lelkiismereti szabadság joga, a gyermekek munkára fogásának kérdése, valamint az oktatásügyi alkalmazottak szakszervezeti jogainak tiszteletben tartása. A beszámoló 12 nemzetközi statisztikai adattárra támaszkodik, és így átfogó képet nyújt 155 országban működő tagszervezetek helyzetéről. Az ILO-konvenciók ratifikálását is figyelemmel kíséri az OI e kiadványban.

A felmérések azt bizonyítják, hogy Indiában 67 millió gyerek nem járhat iskolába, és hogy hét afrikai országban az elemi oktatásban a beiskolázott gyerekek aránya még a 40%-ot sem éri el. 18 országban a nők több mint 50%-a analfabéta. De látunk eredmény-ki-

mutatást arról is, hogy tíz afrikai országnak sikerült az elemi iskolás- korú gyerekek 90%-át beiskoláznia.

Az alfabetizáció nemzetközi napja kiemelt alkalom volt annak tudatosítására, hogy az egyén és a közösség fejlődése elképzelhetetlen tanulás, azaz oktatás nélkül. „A demokrácia és a gazdasági fejlődés alapfeltétele az írástudás” mondja Fred van Leeuwen, az OI főtítká. A gazdasági elemzésekből kiszűrhető, hogy azokban az országokban, ahol a GDP legalább 8 %-át az oktatásra szánják, ez a beruházás megtérül. Ugyancsak az OI főtítkára hangsúlyozta: „Az oktatás alapvető emberi jog és az államok feladata, hogy e jog ne sérüljön”.

Az OI „**Barométer 2001**” kiadvány felhívja a figyelmet azokra a veszélyekre is, amelyek szakmánkat fenyegetik, rámutatva arra, hogy számos országban az oktatásügyi dolgozók szakszervezeti jogait is megsértik, miközben globalizált világunkban a tartós fejlődés csak az emberi jogok tiszteletben tartásával biztosítható, csak így lehet kivédeni a globalizáció és a gazdasági válságok teremtette kényszerhelyzet ártalmait.

SZEPTEMBER ELEJÉN...

Immár 16. alkalommal gyűltek össze szeptember 3-án emlékező találkozóra szakszervezetünk nyugdíjas megyei és központi tisztségviselői, ezúttal a balatonföldvári családok üdülőnkben. A vízpart közeli, szép látványt nyújtó épületben – a mozgalmas nyár múltán – már csönd honolt, de még kellemesen süttött a délutáni nap, nyíltak a virágok, zöldelltek a lombok, ám a levegőben már sejlett a beköszöntő őszi varázsa is.

Van abban valami jelképes mondanivaló, hogy szeptember elejére esik ez a bensőséges összejövetel. Mintha csak az iskolaév kezdetét jelző csengő hívta volna a korral és a kórral küszködő résztvevőket, hogy újra megéljék ifjonti és pedagógus éveiket, amikor a nagyvakáció után ismét az iskola lett az otthonuk. Ilyenkor elhessentik maguktól a jelent, és csöndes, megbékélt nosztalgiával idézhetik vissza küzdelmes, nehéz, ám mégis szép múltjukat. A különféle foglalkozási ágakat nézve kivételesen ritkák az ilyesfajta, évente megismételt együttlétek.

A kialakult szertartás szerint idén is a 82. esztendejét taposó Horváth János, központunk egyik hosszú időn át tevékenykedő munkatársa, a találkozók „toborzója” üdvözölte meghatott szavakkal a baráti vacsorán részt vevő, egymást régről ismerő kollégákat. Szakszervezetünk vezetőségének ugyancsak hagyományos képviselőjében Árok Antal szervezetpolitikai titkár köszöntötte az egybegyűlteket, egyúttal ecsetelve a mozgalom jelenlegi törekvéseit, főként a bérezési problémákat. Többen hozzászóltak a mondottakhoz, bizonyítván, hogy a nyugdíjas egykori tisztségviselőinkben most is elevenen él a szakszervezeti hivatástudat.

Az „élménybeszámoló” végén Horváth János befejező szavait idézem: a találkozót egy szép, hervadatlan csokorhoz hasonlította, mely minden esztendőben újabb virágszállal gazdagodik.

A feledhetetlen esten – valamennyiük óhajaként – azt mondta egyik kedves, mosolygós arcú hölgy: „Találkozunk jövőre, ugyanekkor, ugyanitt!” Így legyen...

-i-s

A nyugdíjasok Kiskunfélegyházán

- Elsőszemélyes tudósítás -

A híres alföldi városban működő üzemek, gyárak nyugdíjasaik részére az 1970-es évek elején sorra hozták létre klubjaikat. A jó példát más foglalkozási ágak is követték. Jelenleg a városban 13 ilyen egyesület működik a Nyugdíjas Klubok Egyesületének összefüggő irányításával, s ez a tömörülés egyben a városban működő civil szervezetek részét is alkotja.

A nyugalomba vonult iskolai dolgozók szervezése szintén a fenti időszakra esik: ekkortájt alakította meg dr. Somogyvári Zoltán gimnáziumi tanár, kollégiumi igazgató – néhány érdeklődő nyugdíjas kollégával karöltve – a nyugdíjas pedagógusok klubját. Tervszerű, átgondolt munkával indult a közösségi élet, később az irányítást Rosta Ferenc fiatal gimnáziumi tanár – később a híres Móra Ferenc Gimnázium igazgatója – vette át. Midőn kollégiumvezetőként nyugdíjba mentem, magam is tagja lettem a klubnak. A tagság – látva az érdeklődésemet az eleven társasélet iránt – rövidesen megválasztott titkárnak, majd több mint öt éve elnöknek. Ahogy teltek az évek, úgy gyarapodott létszámunk is. Jelenleg mintegy 100 főt számlálhatunk. Sajnos, sok értékes tagot elhunytuk miatt elvesztettünk, ez igen fájó mindannyiunk számára. Összetételünk igen változatos, mind az aktív időszakban végzett oktató-nevelő munkát, mind az életkort nézve: az óvodai dajkától a gimnáziumi igazgatóig, a fiatalabb nyugdíjastól a közel kilencvenéves társig rendre megtalálhatók sorainkban. Egymás iránti szeretet és tisztelet fűzi össze tagságunkat, és jellemzi találkozásainkat, együttlétünket is.

A tagság javaslatának gondos figyelembevételével, az első foglalkozáson havonkénti bontásban fogadjuk el a megvalósítandó programot, mely mindenkor híven tükrözi érdeklődési körünket. A klub élén hattagú vezetőség áll. Ez a gárda nagy lelkesedéssel, a több évtizedes oktató-nevelő-irányító munka során szerzett tapasztalatok felhasználásával működik közre a program végrehajtásában, együttes életünk megteremtésében.

Minden hónap 4. hetének péntek délutánján találkozunk a Szakmaközi Művelődési Házban, ahol Kertész Jánosné – Rozika – igazgatónő gondoskodásának köszönhetően szép, tiszta, télen meleg terem várja az odaérkezőket.

Az éves munkatervben rögzített programjaink színesek, változatosak, időszzerűen érdekesek. Különösen kedveltek a kirándulásaink: évente két alkalommal látogatunk más-más országrészbe. A munkatervet az első foglalkozáson résztvevők mindegyike megkapja.

Mi, a városban élő nyugdíjasok, illetve klubtagok abban a szerencsés helyzetben vagyunk, hogy törekvéseink megvalósításában nagy segítséget kapunk Ficsor József polgármester úrtól, aki nagy tisztelettel viseltetik a nyugdíjasok iránt. Ez megmutatkozik abban is, hogy szívesen ad tájékoztatást munkájáról, az önkormányzat tevékenységéről, s – a lehetőség határain belül – anyagi segítséget nyújt például a karácsonyi ünnepség megszervezéséhez, s meghívók biztosítására hívja fel az illetékesek figyelmét a város hagyományát ápoló ünnepségei alkalmából, legyen az Petőfi, Móra, Holló László tiszteletét szol-

gáló vagy pedagógusnapi rendezvény. Ennek a gondoskodásnak eredménye, hogy nincs a városban olyan kulturális esemény, amelyre klubtársaimat is ne hívnák meg. Mindez örömmel tölt el bennünket.

Segítséget kapunk nem utolsósorban országgyűlési képviselőnk-től, Endre Sándor úrtól is, aki klubfoglalkozásunkon szívesen tart előadást a minket érintő társadalmi feladatokról, és már több alkalommal hatékony támogatást nyújtott az egyesületi programok sikeres megvalósításához.

Meg kell említenem még azt is, hogy a felejtethetetlen karácsonyi ünnepségeinket nem tudnánk megvalósítani a Pedagógusok Szakszervezete városi bizottságának hathatós, tevékeny részvétele nélkül. Ekkor is sok idős embernek szerzünk örömet, talán „egyedülit” éppen ezen a „napon”, a szeretet ünnepén.

Klubtagjaink közül többen igen komoly feladatot látnak el városunkban, pl. a Móra Ferenc Közművelődési Egyesület elnöki, ügyvezető titkári, a Kiskun Múzeum Baráti Körének elnöki tisztségét vállalva. Vannak közöttünk, akik a Városi Bíróságon ülnökök, a Constantinum Baráti Körének tagjai, vagy a Máltai Szeretetszolgálatnak munkatársai, a családsegítés keretében pedig ingyen-bérmentve rászoruló gyermekek korrepetálását végzik télen-nyáron (megyei-országos szinten bizvást példaértékű az áldozatkészségük). Jőmagam az elnöki teendőim mellett a pedagógus-szakszervezet megyei szervezetében képviselem a megyében működő legnagyobb létszámú pedagógusklubot, az Egyesületben pedig hosszú évek óta a médiafelelősi teendőket is ellátom.

Nagyon jó a kapcsolatunk a volt munkahelyek, vagyis a különböző oktatási-nevelési intézmények igazgatóival, akik az utóbbi években minden karácsonyi, illetve iskolai ünnepségre meghívják nyugdíjasaikat. Ebben élenjár a Közgazdasági Szakközépiskola és a Batthyány Ének-Zenei Általános Iskola, s követik példájukat a többiek is.

Hagyomány klubunk életében, hogy minden évben – előzetes időegyeztetés alapján – más-más iskolába látogatunk el, ahol mindig nagy szeretettel és tisztelettel fogadnak bennünket. Ebben az évben a Petőfi Gépészeti Szakközépiskolában tettük tiszteletünket, ahol Tóth Gyuláné fogadott bennünket kedves kollégáival együtt. Az elmondottak és a látottak igen nagy élményben részesítették a megjelent nyugdíjas társaimat. Öröm volt hallanunk, ahogy az igazgatónő nyilatkozott a több mint 130 éve fennálló oktatási intézményről, amely először tanítóképzőként, később gimnáziumként, 30 éve pedig gépészeti szakiskolaként készíti fel tanulóit az „Életre”.

Úgy érzem, nyugdíjasként is jó ebben a városban élni, tevékenykedni, örömet szerezni magunknak, egymásnak. Megnyugtatóan, vigasztalóan jó, hogy idősebb korban is tartozhatunk hasonló érdeklődésű közösséghez. Ez nekünk, nyugdíjas pedagógusoknak ugyan-csak nagyon fontos.

Dr. Sütő Mihályné
a nyugdíjasklub elnöke

Országos Pedagógus Teniszbajnokság

A Balatonalmádi TENNIS CLUB 1925 sportegyesület és a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) az előző tanév végén, 2001. június 29.–július 1. között rendezte meg az Országos Pedagógus Teniszbajnokságot. Ezúttal másodszor került sor erre a sportversenyre, s nagyon sok kolléga már ismerősként üdvözölte egymást. Ismét sikeres és jó hangulatú rendezvény tanúi lehettünk, bár az időjárás ezúttal sem volt kegyes hozzánk.

A döntők napján tavaly az eső, idén pedig a viharos szél okozott némi zavart, ám nem akadályozta meg a verseny végigvitelét. Végül is a sport, a tenisz diadalmaszkodott. A bajnokság harmadik napján, a Balatonban ugyan már senki sem fürdött, ám az elődöntők és a döntők résztvevőit ez már nem túlságosan érdekelte. A TENNIS CLUB balatonparti pályái, ahol a mérkőzéseket rendezték, megfelelő feltételeket biztosítottak a nemes vetélkedőhöz. A versenyzők szállását és ellátását nyújtó helyi pedagógusüdülő a megszokott színvonalú szállással, jóízű ételekkel járult hozzá a versenyzők jó közérzetéhez. A PSZ tagjai számára mindezt ingyenesen biztosították.

A teniszverseny győztesei és helyezettei az arany-, ezüst- és bronzérem mellett könyvjutalmakat is kaptak. A szponzorok jóvoltából az első helyezett hölgyek ANACONDA kozmetikai cikkeket, a férfiak pedig ingyenes hétféjét nyertek a balatonalmádi AURÓRA Hotelben.

A teniszverseny eredménylistája

NŐK

1. Szeller Emese (Siófok)
2. Csentei Orsolya (Siófok)
3. Csiziné Magyar Ildikó (Szentés) és Kovács Katalin (Gyula)

FÉRFIAK 40 ÉV ALATT

1. Kégel Tamás (Kecskemét)
2. ifj. Németh István (Orosháza)
3. Dudás Zsolt (Balatonalmádi) és Homo László (Kecskemét)

FÉRFIAK 40–55 ÉV KÖZÖTT

1. Csátaljai István (Baja)
2. Franke László (Budaörs)
3. Kovács Pál (Békéscsaba) és Pék Ferenc (Siófok)

FÉRFIAK 55 ÉV FELETT

1. L. Nagy József (Nyíregyháza)
2. Poppé György (Budapest)
3. Kiss Ernő (Makó) és Németh István (Orosháza)

NŐI NYÍLT PÁROS

1. Csiziné Magyar Ildikó (Szentés) – Kovács Katalin (Gyula)
2. Kovács Rita (Budapest) – Halászné Kónya Hajnalka (Mátészalka)
3. Kapinyáné Sziládi Erzsébet – Tormáné Csepregi Judit (Simontornya)

FÉRFI NYÍLT PÁROS

1. Dudás Zsolt (Balatonalmádi) – Franke László (Budaörs)
2. Kégel Tamás – Homo László (Kecskemét)
3. Németh István – ifj. Németh István (Orosháza)
és Sági István (Martfű) – Molnár Imre (Kisújszállás)

A női kosárlabdások és a férfi kispályás focisok országos versenye Vácott

Régi hagyományt újított fel a PSZ Országos Vezetősége, együttműködve a Pest megyei szervezettel. A nyári szünet első napjaiban, június 27-28-án, Országos Pedagógus Bajnokságot szervezett Vácott, női kosárlabdában és férfi kispályás fociban. A helyszín nem véletlen. Pest megye rendszeresen rendez területi sportnapokat, és az országos találkozó ötlete is tőlük ered.

A lapunkban megjelent felhívásra 12 csapat nevezett és kezdte el a küzdelmet a vándorserlegekért. A négy kosárlabda- és a nyolc focicsapat színvonalas, izgalmas mérkőzéseken döntötte el a végső sortrendet. A szép környezetben, és jó körülmények között lebonyolított rendezvény a sport mellett kellemes Duna-parti sétára, jóízű sörözésre és beszélgetésre is lehetőséget teremtett. A résztvevők elmondták, hogy fontosnak és jónak tartják az ilyen és ehhez hasonló rendezvényeket. Segít egymás megismerésében, közelebb hozza a kollégákat a szakszervezethez. Mindenképpen szeretnék, hogy hagyomány teremtsen és szélesedjen a PSZ-szervezetek sporttevékenysége. Ezt a szervezők is fontosnak tartják, így remélhetően 2002-

ben is sor kerülhet a rendezvény - területi selejtezőkkel egybekötött - lebonyolítására.

Egy biztos, a győri, kalocsai, miskolci és nagykovácsi lányok, asszonyok, az encsi, győri, hajdúszoboszlói, miskolci, nádudvari, putnoki, váci és vásárosnaményi focisták szívesen emlékeznek a júniusi két napra. Köszönet érte a helyi szervezőknek, Vác város állami és szakszervezeti vezetőinek.

Végül gratulálunk a győzteseknek: a nagykovácsi kosarasoknak és a vásárosnaményi focistáknak. A vándorserlegre elsőként az ő nevük kerül fel. Reméljük, hogy a jövőben évről évre egyre több csapat indul harcba a serleg elhódításáért.

A női kosárlabda helyezettei A férfi kispályás foci helyezettei

1. Nagykovácsi Pedagógusok	1. Árhullám (Vásárosnamény)
2. Miskolci PSZ	2. Miskolci PSZ
3. KaloCsajok (Kalocsa)	3. Vác

Természetjáró pedagógusok

Ez évben a 42. országos találkozón, Nyíregyházán köszöntötték egymást a természetjáró pedagógusegységek képviselői. Míg tíz évvel ezelőtt általában a megye és a szatmári táj szépségeivel, kultúrkincseivel ismerkedtek, most elsősorban a város és a Nyírség nevezetességeiből kaptak ízelítőt. Nyíregyháza szépülése, gazdagodása még azokat is meglepte, akik időközben többször is megfordultak a városban. Az ország első 24 hektáros állatparkja, a nyíregyházi főiskola botanikus kertje osztatlan sikert aratott. A látvány nyújtotta élményen túl a pedagógusszíveknek különösen kedves volt a park és a botanikus kert alkotóinak érezhető törekvése, hogy mindkét intézmény alkalmas legyen az élővilág, a környezet- és természetvédelem tanításának segítésére is. A Nyíregyháza-Sóstó fürdő felújított és a múlt század elejének hangulatát idéző épületei, vagy a főtér új arca, a szépülő régi épületek egyaránt az itt élők lokálpatriotizmusát, város-szeretetét tükrözik.

A nyírségi tájon való mezítlásos barangolásba a bátorligeti ösláp tanösvényein kószolhattak bele a résztvevők. Nyírbátor történelmi és egyháztörténeti emlékei mellett a máriapócsi kegyhely, a nagyecsed-i szivattyútelepen az ipartörténeti bemutató adott élményt a százfős társaságnak. Igazi meglepetést okozott a városka általános iskolájá-

nak fűvészkertje, melyet az intézmény két pedagógus házaspárja hozott létre. A salak-szemétdomb helyén pompázó kertet, a kaktusz-, pálmaházat és sziklakertet valamennyi nagyobb település is megirigyelhetné. A szénraktárban kialakított és az egykori Ecsedi-láp élővilágát s az ott élők ősi mesterségét is bemutató kiállítás bármelyik megyei múzeumban is megállná a helyét.

A látottak, hallottak alapján összeállított város- és tájismereti vetélkedőre a záró ünnepségen, a Sóstói Múzeumfaluban került sor. A rendkívül hangulatos helyszín, a táj jellegzetes ételeiből összeállított vacsora a vendéglátók ízlését, a rendezvény lebonyolítása, a családias légkör munkabíráskukat és vendégszeretetüket bizonyította. Az Esztergomból, Nyergesújfaluból, Miskolcra, Kaposvárról, Budapestre, Veszprémből, Kecskemétre, Debrecenből, Szegedről érkezett, korábban is vetélkedő csapatok mellett eredményesen versengtek a Püspökáldányból, Medgyesegyházáról és Tabajdról jött együttesek is. Reméljük, hogy jövőre, a 43. találkozón – 2002. július első hetében –, melyet az itt született döntés szerint Miskolc székhellyel a Bükk-fennsík becserkészésére tervezünk, még többen leszünk.

Juhász Olga, a PTESZ elnökségi tagja

Ezzel a címmel a sajtóorgánumban tallózva a velünk vagy rólunk készült írásokból közlünk összeállítást. Így egyrészt egy csokorba gyűjtve áttekintést kaphatunk arról, hogy milyen információk jutottak el gondolainkról, eredményeinkről a társadalomhoz, másrészt azt is láthatjuk, melyek azok a lényeges problémák, törekvések, amelyek még nem vagy nem kellő módon váltak ismertté. Egyszerre célunk tehát a tájékoztatás és tájékozódás.

NÉPSZAVA (2001. VII. 18.)

Pedagógusok a bérverseny élén

Egyértelműen és kiemelkedően a pedagógusok a közszféra bérharcának nyertesei. (...)

Bár az 1998-as kormányváltás óta a közalkalmazotti bérfejlesztésben szinte minden ágazat lépést tudott tartani az inflációval, érdemi reálbérnövekedést csak a pedagógusok könyvelhettek el, ők is leginkább az ideai kétszeri emelésnek köszönhetően. (...)

MAGYAR HÍRLAP (2001. VI. 18.)

Pedagógus-életpálya: kedvezmények és szakmai követelmények

Röviden és velősen könnyebb megfogalmazni azt, mi is a közoktatási életpályarendszer lényege: a tanári hivatást választók előtt legyen világos, milyen fizetésre, kedvezményekre és szakmai elvárásokra számíthatnak életük során. (...) Az Oktatási Minisztérium és a szakmai, érdekképviseleti szervezetek között most folyik a javaslatok és a lehetőségek mérlegelése. (...)

A pedagógusszakma társadalmi megbecsülése biztosíthatja hosszú távon, hogy a pályára alkalmas és az oktatás-nevelés iránt elkötelezett fiatalok a tanári hivatást válasszák, és ezen a területen lehetőségük legyen karrierjük kibontakoztatására – olvasható a Pedagógusok Szakszervezetének javaslatában. (...) A PSZ javaslata szerint a szakmai karrier elismerése érdekében érdemes tanár, érdemes tanító, érdemes óvónő címeteket és pótlékokat kellene bevezetni. (...) A javaslatban szerepel a szolgálati lakások korszerűsítése, a pedagógus-lakástámogatási alap létrehozása, kedvezményes számítógép-vásárlás, sőt, külön üdültetési rendszer és egészségügyi szűrések bevezetése is.

(2001. VIII. 9.)

Méltatlan helyzetük tükröződik az állást kereső rovatban

Tanárok apróhirdetéseiben

Egyre több tanár keres állást hirdetés útján, és a korábbi gyakorlattal ellentétben az sem ritkaság, hogy oktatási intézmény nem az Oktatási Közlönyben, hanem újsághirdetésen keresztül keresi munkatársait.

(...) Galló Istvánné, a Pedagógusok Szakszervezete budapesti titkára szerint egyszerű a válasz: míg a közép- és általános iskolák elsősorban nyelvtanárokat és számítástechnikai szakembereket keresnek, addig a kis óraszámú, főként az egy szakos oktatók találnak nehezen állást.

(...) Mivel minden intézménynek biztosítania kell a szakos képzést, egyre gyakoribb jelenség, hogy közalkalmazotti bértáblában, de kevesebb óraszámúban alkalmaznak pedagógust, aki kénytelen másik intézményben óraadó munkát is vállalni. (...)

MAGYAR NEMZET (2001. VIII. 30.)

A PSZ vizsgálatot kezdeményez

A tanárok húszszázalékos béremelésével egyetért a Pedagógusok Szakszervezete (PSZ), azonban ezt csak a felzárkóztatás kezdetének tekintik – fogal-

mazzott *Borbáth Gábor* főtítkárá (...). Úgy vélte, hogy a pedagógusok szeptemberi bérükkel együtt megkapják az emelt összegeket.

(...) *Borbáth* elmondta: a nem pedagógus alkalmazottak bérhelyzetét illetően beavatkozásra van szükség.

A szervezet ősszel országos vizsgálatot tervez, amely a kötelező óraszámokra, a keresetekre, a kiemelt munkavégzésért járó pótlékok kifizetésére és a jogszabályok betartására vonatkozik az oktatási intézményekben. Novemberben közléseket az eredményeket – közölte *Árok Antal*, a PSZ titkára. (...)

NÉPSZABADSÁG (2001. VII. 10.)

Növekvő óraszámok és bérek

Néhány önkormányzat arra utasította az iskolaigazgatókat: a jövő tanévben a pedagógusokat kötelezzék heti 22 óra megtartására. *Árok Antal*, a PSZ titkára szerint ha ez megvalósulna, akkor jelentős számban válnának munkanélkülivé a tanárok. Hozzátette azonban: az ilyesfajta utasítások a jogszabályok tudatos félreértésén alapulnak, hiszen a törvény egyértelmű. (...) A heti két óra többlet a helyi tanterv bevezetését és a minőségbiztosítást szolgálja.

(...) A PSZ szerint azonban – és az OM jegyzőkhöz intézett leveléből is – az derül ki, hogy a tanárok heti 21. és 22. órája csakis a két célra, a helyi tantervre és minőségbiztosításra fordítható. (...)

(2001. VIII. 30.)

Béremelés a pedagógusoknak

Borbáth Gábor, a PSZ főtítkára a szakszervezet tegnapi, évnyitói sajtótájékoztatóján elmondta: az ideai, kétféle béremelés második fázisaként október elején esedékes a pedagógusok 20 százalékos keresetnövekedésének a folyósítása. (Januárban 8,75 százalékkal már emelték a pedagógusbéreket.)

(...) A szakszervezeti vezetők szerint (...) továbbra sem sikerült a pedagógusszakma felzárkóztatása (...). *Borbáth* katasztrofálisnak ítélte a közoktatásban nem pedagógusként dolgozók helyzetét: mivel az idén csak 8,75 százalékkal emelték a fizetésüket, valójában csökkent a reálkeresetük.

Varga László titkár arra figyelmeztetett, az ideai növelés következtében torlódás alakult ki a bértáblában. (...) Azt is jelezte: a PSZ egyetért a minimálbér emelésével, de a kormány által javasolt ötvenezer forinttal sem fogjuk elérni az uniós átlagot. (...)

(2001. VIII. 30.)

Béremelés ősszel – újabb kellene

A Pedagógusok Szakszervezete úgy véli: a most szeptemberi emelés fölött újabb nagymértékű fizetésnövelés tehetné csak helyére a pedagógusok fizetését. *Árok Antal*, a PSZ titkára lapunknak nyilatkozva azonban kifejtette: tisztában vannak a két éves költségvetés okozta korlátokkal, így erre legkorábban 2003-ban látnak esélyt, akkor viszont 40 százalékos emelés kellene. (...)

(...) Az MSZP szerint is újabb radikális béremelés kell, 2003 elején ennek mértéke akár 40-50 százalékos is lehet. *János György*, a párt országos választmányának elnöke ehhez hozzátet-

te: nem tudják pontosan, mennyi pénzt kötött le – a Széchenyi-terv és egyéb ígéretek formájában – előzetesen az Orbán-kormány, azaz mekkora lesz a költségvetési mozgáster. Ám ilyen nagymértékű emelés, majd azt követően évente négy-öt százalékos (azaz az infláció mértéke fölötti) reálkereset-emelkedés kellene ahhoz, hogy a tanári fizetések a következő kormányzati ciklus végére elérjék a Nyugat-Európában elfogadott mértéket, ez pedig az egy főre jutó GDP 110-120 százaléka. (...)

A következő ciklust, azaz a 2002-2006-ig terjedő időszakot jelöli meg a bérrendezés további szakaszaként a jelenlegi oktatási kormányzat is. Számítási alapként ők a nemzetgazdasági átlagbéreket használják, szerintük a pedagógusbéreknek azt 25 százalékkal kellene meghaladniuk akkorra. Ezt a mértéket a PSZ is elfogadhatónak tartja, csak hogy szerintük ezt már jövőre el kellett volna érni. A most szeptemberi emeléssel ugyanis a nemzetgazdaság átlagbéréit a tárca számításai szerint is csak 12 százalékkal haladja meg jövőre a pedagógusoké. A PSZ még ezt a mértéket is vitatja, hiszen ez az adat a két éves költségvetésben meghatározott inflációs prognózison alapul. (...)

24 ÓRA

(Komárom-Esztergom megye)
(2001. IX. 11.)

Vizsgázik a közoktatás

Szakszervezeti titkárok megyei tanácskozása

Kétségtelen eredmény a pedagógusok fizetésének, bérszorozójának emelése, de nem haladják meg az átlagot – mondta lapunk kérdésére *Varga László*. – Októberben érzékelhetően több fizetést kapnak a tanárok, ugyanakkor nyugtalanító, hogy a jövő évi költségvetésben már szó sincs pluszpénzekről a felzárkóztatáshoz. A nem pedagógus-munkakörben dolgozók egyszeri bérkiegészítése nem megoldás. (...)

Életpályamodell-tervezetünket átadtuk az oktatási tárčanak, összes várhatóak az egyeztetések. Azért, hogy a pedagógusok a pályán maradjanak, például lakáshoz jutásukkal, biztonságos nyugdíjukkal, továbbképzésükkel megoldást kell találni. (...)

Boldizs Kálmán né a tanév eleji feladatokról beszélt. Új kollégákat igyekeznek megnyerni, a titkárok munkáját kiadvánnyal segítik. Elmondta: a fiatalok csak akkor lépnek be a szakszervezetbe, ha jogsérelmük van. Sokan úgy gondolkodnak, a kiharcolt vívmányokat úgyis megkapja mindenki.

KÉPES ÚJSÁG (2001. IX. 1.)

Drágult az iskola

Az idén a tanév rendjéről szóló rendelet lehetőséget biztosít, hogy az iskolák szeptember 3-án kezdjék meg az oktatást. Ha a közoktatási intézmények így döntöttek, akkor a diákok csak 5 nappal később, június 19-én tehetik félre az iskolatáskát.

Borbáth Gábor, a Pedagógusok Szakszervezetének főtítkára az MTI érdeklődésére elmondta: (...) véleménye szerint a probléma gyökerét nem a kezdés időpontja, hanem a tanév hossza jelenti. A szakszervezeti vezető ezért a tanév hosszának optimalizálását javasolja. (...)

Összeállította:

Juhász Olga sajtómenedzser

FERENCVÁROS DICSÉRETE

A félreértést elkerülendő, nem a manapság különösen sokat emlegetett Fradiról szólunk, hanem fővárosunk nagy múltú IX. kerületéről, Ferencvárossal.

E méltatás indító ihletője a *Mesélnek a ferencvárosi utcák* című megejtően szép küllemű és gazdag tartalmú kiadvány, melyet az olvasás évének alkalmából az idei könyvhéten a Ferencvárosi Önkormányzat jelentetett meg a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány „Unger Mátyás emlékére” szualapítványa támogatásával. A címlapon olvasható műfaji megjelölése: helytörténeti olvasókönyv, mellyel a kerület köszönti a millenniumi évet.

A kötet megalkotását dr. Gencsev Plámené, a Mester utca 67. szám alatti József Attila Általános és Alapfokú Művészeti Iskola igazgatónője kezdeményezte, az anyaggyűjtést és megírást pedig az iskola háromtagú munkaközössége: Horácsi Nóra magyartanár, tanító, Kenyő Ágnes tanító, pszichopedagógus és Lukács Emília informatikus könyvtáros, könyvtárostanárnő végezte. Az utóbbi kolléga vállalta az összeállítás és szerkesztés feladatát is. A 260 oldalas könyvet díszítő számos fekete-fehér fotót főként a Ferencvárosi Helytörténeti Gyűjtemény szolgáltatta, a mai Ferencvárost szemléltető színes felvételeket pedig Németh István tanár, az iskola igazgatóhelyettese és Somfai Sándor fotóriporter, a Ferencváros című havi újság szerkesztője tagja készítette. „Célunk – írják a szerzők a kiadvány bevezetőjében – olyan oktatási segédanyagként használatos helytörténeti olvasókönyv összeállítása volt, amely a lakóhely múltjának és értékeinek megismerését szolgálja, a tizenéves korosztályt szólítva meg, de ezen túlmenően szól a kerületben élőkhez és a városrész iránt érdeklődőkhöz.”

A jelzett törekvést a szerzőknek példamutatóan és változatosan, mindvégig érdeklődést keltően sikerült megvalósítaniuk. A kerület három nagy részét és utcáit ismertető olvasmányokat helyenként szépirodalmi szemelvények követik, amelyek egyes színhelyek hangulatát idézik, vagy itt születtek, illetőleg utcanévadó alkotásai vagy róluk szóló írások. Természetesen nemcsak pedagógiai törekvést valósít meg ez a pompás kiadvány, hanem „barangolásra csábító útikönyv” is, ahogy a Ferencváros júniusi számában megjelent hosszabb ismertető hangszólja. Az olvasókönyvet minden kerületi iskola megkapta, ott van a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár kerületi fiókjában is, az érdeklődők pedig 2.001 forintot áron meg is vásárolhatják a Múzsák Könyvesboltjában (1092 Ráday u. 3.) vagy a Balassi Könyvesboltban (1023 Margit u. 1.).

A kiadvány előszavában dr. Gegesy Ferenc polgármester, aki immár 11. esztendeje áll a kerület élén, Eötvös József szavait idézi: „Ha meg akarjuk ismerni a jövőt, a múlt és a jelen idők ismeretét kell hozzá kalauzul használnunk.” Nos, a kerület polgárai napról napra tapasztalhatják, hogyan gazdagodnak új és renovált épületekkel az utcák, így a Tompa vagy Mester utca, hogyan válik gyönyörű sétálóutcává a Ráday, egyre több művészeti gasztronómiai vállalkozásnak adva otthont. Minderről az ország-világ is értesülhetett az újságok, rádió és televízió révén.

Érdemes kiemelni a kerület szociálpolitikáját, ez is élen jár budapesti és országos viszonylatban. Legjobban pedig – jelentőségének megfelelően – az oktatás-nevelés helyzete bizonyítja a kerület gondoskodását polgárai aprajáról, nagyjáról. Óvodák, iskolák épülnek, szépülnek, korszerű tanítási, egészségügyi, sportolási lehetőségekhez jutnak – a Molnár Ferenc Általános Iskolában (Mester u. 19.) például mintaszerű uszoda várja a diákokat. Az önkormányzat fenntartásában működő közoktatási intézményeknek Ferencvárosban lakó, nappali tagozatos, 1-12. osztályba járó valamennyi tanulója ingyenesen kapja a szükséges tankönyveket. Ugyancsak e sok-sok millió forintot igénylő törődést jelzik a fővárosban és vidéken létesített táborok, valamint a középiskolásoknak, főiskolásoknak, egyetemistáknak juttatott havi ösztöndíjak. Végül – ismét csak példaként – szóljunk magunkról is, a Kerületi Újság című lapot idézve: „1991-ben a pedagógusok tekintetében a IX. kerület a budapesti kerületek sorrendjében a tizenegyedik helyen állt, 1993-ra az első helyre került, a legtöbb fizetést a Ferencvárosban dolgozó tanárok kapták a fővárosban. Az 1993-as oktatási törvényt követően a közismert pedagógus-béértábla bevezetése persze országosan nivellálta a közoktatásban dolgozók fizetését.” De hadd jegyezzük meg: itt dolgozó kollégáink számos olyan kedvezményben, jutalomban, fizetésemelésben részesülnek, amit másutt „megspórolnak”.

A jelen – jövőt is ígérő – eredményeinek elérésében természetesen jelentős szerepük van az önkormányzat dolgozóinak, élükön a méltán megbecsült polgármesterrel, a képviselő-testületnek és bizottságainak, a kerület sorsát szívükön viselő egyesületek és polgárok sokaságának. Remélhetően ennek a folyamatos törődésnek révén – ha lassan, küszködve is – a még gyötrő sok-sok gonddal is megbirkózik majd a IX. kerület.

E sorok hosszú életet megért írója maga is mintegy 55 esztendeje ragaszkodó polgára a kerületnek. S ha Bakáts téri lakásából alkonyat után kitekint az Ybl Miklós tervezte, a reflektorok fényözönében fürdő templomra, mely szinte lebeg a változatos épületek négyzetében, úgy érzi: nagyon-nagyon jó a Ferencvárosban otthon lenni.

(fényi)

A Mentor

oktatási, egészség- és életmódmagazin augusztusi-szeptemberi összevont száma változatos tartalmával ugyancsak alkalmas arra, hogy egyre népesebb olvasótábor figyelmét ebbre sze föl. Hangütésként összeállítást közöl az új tanév változásairól és a pedagógus-bérendszerről kapcsolatos időszaki kérdésekről, illetőleg fejleményekről. A máris kedvelt Elhivatottak című sorozatban Neuberger István budapesti festőművész tanárt, valamint Kovácsné Laurinyecz Julianna tanárnőt mutatja be, akinek aerobikcsapata világversenyen szerepelt sikerrel. A Kortárs műhelysorozatban pedig a pedagógusok körében is méltán népszerű író, Janikovszky Éva szövege meg. Természetesen a jól ismert „fejezetek” is rendre érdekes olvasnivalóval szolgálnak, köztük az Egészségőrző. A drogall foglalkozó anyagból kiemelésre érdemes az a hír, hogy az új tanévben először képeznek a legveszélyeztetettebb korosztály számára dropprevenció tanárokat.

A tankönyvi melléklet, a Támpont vezető anyaga ezúttal tankönyv forgalmazását szabályozó törvény, illetve a modulok befejezéséért az Egészségismeret.

A szerkesztőség címe: 1068 Bp., Városligeti fasor 10. Tel./fax: 352-7108.

HÍREK

- **Továbbtanulhatnak.** Az Oktatási Minisztérium Arany János Tehetség-gondozó Programjának keretében 634 új első csatlakozott az idei tanévben a tavalyi 352 diákhoz, hogy megkezdjék az ország legjobb gimnáziumaiban ötéves, a felsőoktatásukra felkészítő tanulmányaikat. Mind a tavalyi, mind az idei diákok a kistéleplési önkormányzatok javaslata alapján és azok anyagi támogatásával kerültek középiskolákba. Valamennyi olyan tehetséges, nyolcadik osztályt végzett fiatal, akinek anyagi helyzete, családi háttere vagy más, tőle független ok nem teszi lehetővé a gimnáziumi továbbtanulást.
- **Millenniumi olvasnivaló.** A közkedvelt történelmi folyóirat, a *História* nemrég megjelent 5-6. összevont száma „Államalapítás, kereszténység Közép-Európában” címmel széles áttekintést nyújt e témát feldolgozó tanulmányaival, melyeket számos illusztráció és térkép gazdagít. Nagy haszonnal forgathatják ezt az időszaki összeállítást mind a középiskolások, mind a felsőoktatásban részt vevő fiatalok. Természetesen sokat mond a folyóirat a pedagógusoknak és az érdeklődő felnőtteknek is.
- **A Pont Kiadó munkájáról.** A vállalat népszerű folyóirata, a *Fordulópont* számaiban rendszeresen foglalkozik a gyermekekkel. Gondozásában társadalmi kérdéseket tárgyaló pszichológiai, tanatológiai, gyermekvédelmi, gyógypedagógiai, környezetvédelmi művek is megjelennek. Fordulópont Könyvek címmel pedig új sorozatot is indított, amely e század- és ezredfordulón mindannyiunkat foglalkoztat, főként a család és gyermek életét érintő kérdéseket tárgyal. Ilyen, már könyvben megjelent témák például a televízió és agresszió; a tévéző, a képzelet grammatikája; előkészületben pedig a többi közt a gyermek és a város; gyermekek krízishelyzetben.
- **Szüreti Baráti Találkozó.** Második alkalommal rendezik meg e találkozót – a munkavállalók és érdekvédő tisztségviselők, valamint közéleti személyiségek részvételével – 2001. október 7-én Budafokon. Helyszíne Promontor Schola Szőlőskert és Borpincészet (1221 Budapest, Jósika u. 16.). Az SZBT védnöke: Szabolcs Attila, Budafok polgármestere. Mottó: „Munkavállalói érdekvédelem európai módon, sportszerűen!” Bővebb felvilágosítás kérhető a 333-6594 fax/telefonszámon (1087 Bp. Kerepesi út 3.), mobiltelefonon pedig a 06-30/9342-099 számon.
- **Büszkeségeink.** A Magyar Nemzeti Múzeum augusztus 31-én nyílt meg *Magyarok, akik a XX. századot csinálták* című kiállítás, melyet a múzeum a Magyar Tudomány- és Technikatörténeti Műhellyel közösen rendezett. A kiállítás alcíme jelzi rendeltetését: „Alkotó génuszaink szellemi panteonja”. Ennek létrehozását az 1990-es évek elején Szentágothai János professzor vette fel. A múzeum vállalta, hogy a magyar Nobel-díjasok és a legjelentősebb, ám a díjban nem részesült tudósok tárgyi, irat- és fényképanyagát felhasználva megteremtí a Tudóspanteon alapját, melyet a továbbiakban folyamatosan próbál gyarapítani.
- **A művészet otthona.** A Budai Rajziskola (Alapfokú Művészetoktatási Intézmény és Szak-középiskola) immár a XII. ker. Alkotás u. 45. sz. alatti (tel./fax: 355-0341) új épületében várja a fiatalokat és felnőtteket, akik az iskolai oktatás vagy tanfolyamok keretében igényeznek elsajátítani a különféle művészeti ágakban az alkotás titkait. Az iskola előkészítőt is szervez a művészeti főiskolákra jelentkezőknek.

A KÖZOKTATÁS FELZÁRKÓZTATÁSÁÉRT

Léptünk, de nem eleget!

A **Pedagógusok Szakszervezete** a magyar közoktatás egyetlen országosan reprezentatív szervezeteként – saját tagsága és az ágazat valamennyi pedagógusának, alkalmazottjának érdekében, azok összefogását, támogatását igényelve – küzd azért, hogy javuljanak az élet- és munkakörülmények, a nevelést-oktatást vállalók szakmája visszanyerje hajdani társadalmi megbecsülését. Az oktatás mindenkori helyzetét meghatározó döntéseket nem a szakszervezet, hanem a parlament, a kormány, az önkormányzat hozza. Mi sajátos lehetőségeinkkel hatni próbálunk a döntéshozókra: a tárgyalóasztalnál szakmai érvekkel, az országgyűlési és önkormányzati képviselők meggyőzésével; tagságunk aktivitására támaszkodva pedig időszakonként akciókkal, különböző nyomásgyakorló eszközökkel. Akár tárgyalunk, akár tüntetünk, követeléseink tényleges súlyát a mögöttünk álló szakszervezeti tagság támogatása, létszáma, ereje adja. Úgy véljük, hogy esélyeinket a fentiekben túl az európai integrációs folyamat is növeli, hiszen az Európai Unióban természetes követelmény a valódi szociális párbeszéd, a szakszervezeti vélemények figyelembevétele, ami hazánkra még nem jellemző.

Az 1998-tól eltelt időszakot értékelve eredményeket és kudarcokat egyaránt felsorolhatunk.

1. Noha a kilencvenes évek zömére jellemző forráskivonás, reálkereset-csökkenés folyamata mára megfordult, ám a növekvő normatívák ellenére a közoktatási intézmények alulfinanszírozottak, működési feltételeik elégtelenek, a felzárkóztatás pedig vontatottan, megtorpanásokkal halad. A 2001 szeptemberétől 1,43-ra megemelt pedagógus szakmai szorzó ugyan érzékelhető (bruttó értékben havi 10-20 ezer Ft) béremelkedést jelent – és mások szemében azt a sajtóban is emlegetett látszatot keltheti, hogy a pedagógusok a közzsféra bérharcának nyertesei –, de az átlagkereset még így is a nemzetgazdasági szint alatt van, és 2002-ben is alig haladja meg azt, azaz csupán helyreállt az 1989-90. évi bérarány. Messze van még a PSZ által követelt, s a kormány által is elfogadott e fölötti, 25-30%-os értéktől. Ennek elérését a kormány egyre távolabbra tolja. **A PSZ számára elfogadhatatlan a felzárkóztatás 2006-ig való elhúzása.** A gazdaság dinamikus fejlődése, a költségvetés helyzete lehetővé teszi, hogy legkésőbb 2003-ban egy lépésben érjük el a megjelölt célt.

2. Eredményként értékelhetjük, hogy eredetileg a béremelés ellentételeként tervezett tényleges szakóraemelés sikerült megakadályozni. Így a kötelezőóraszám-emelés az új tanévben a helyi tantervek bevezetésével és a minőségbiztosítás rendszerének kiépítésével kapcsolatos többletfeladatok végrehajtásával teljesül. A következő tanévtől pedig a tanulókkal való egyéni foglalkozásra, felzárkóztatásra és tehetséggondozásra kell fordítani. **Mindezzel több ezer pedagógus-álláshelyet tartottunk meg!** Elértük azt is, hogy a szakmai szorzó emelkedésével együtt több keresetilem is nő 20%-kal.

3. A 2000. december 18-ára szervezett országos akciókkal sikerült kikényszeríteni a mintegy 3%-os inflációs bérkiegészítést. Ez azonban csupán egyszeri kifizetesként és nem stabil, hosszú távon is keresetnövelő hatású bérelemként szerepel. Ráadásul 2001-ben is hasonló helyzetben vagyunk, hiszen az infláció idén is előreláthatóan jóval túlhaladja a kormány által prognosztizált 6%-os mértéket. (Az első félévben 10,2% volt!) A PSZ olyan megoldást követel, amely **nemcsak egyszeri kifizetesként, hanem a bérrendszerbe beépülve korrigálja az inflációs veszteséget.** Különösen fontos ez a nem pedagógus alkalmazottak esetében, akiknek szakmai szorzója – kezdeményezésünk ellenére – nem emelkedett, és ezért idén reálkereset-veszteség érte őket.

4. A minimálbér 40 ezer forintra való emelésének pozitív hatása, hogy az alacsony keresetűek számára jelentős arányú keresetnövekedést eredményezett, de súlyos aránytalanságokat idézett elő a kvalifikáltabb és idősebb alkalmazottak béreivel összevetve. Ezért a PSZ a Szakszervezetek Együttműködési Fórumával, illetve az Országos Munkaügyi Tanács szakszervezeti oldalával együtt **kezdeményezi a minimálbér végzettség szerint differenciált emelését, illetve a közalkalmazotti bértábla szükséges arányosítását.**

5. Eredményként könyvelhetjük el, hogy a **pedagóguséletpálya-programra** vonatkozó javaslatunk alapján elkezdődtek erről a konkrét tárgyalások. Ám a belátható időn belüli megvalósításához fészesen ütemezett, **évről évre érdemi lépésekkel** járó tervre van szükség, amely lehetővé teszi, hogy a pedagógushivatást választóknak e pályán legyen lehetőségük szakmai és anyagi karrierjük kibontakoztatására. **E program legfontosabb elemeinek** tekintjük a bérek általános felzárkóztatásán túl a következőket:

- a pályát vonzóvá tevő kezdőbérek bevezetése, a minőségi munkavégzést elismerő, jelentős mértékű bérkeret létesítése, a szakmai karrier elismerése címekkel és pótlékokkal;

- a pedagógusok szakmai színvonalának megőrzése, emelése érdekében a központi költségvetésből teljes egészében finanszírozott továbbképzés, illetve átképzés, valamint az informatikai eszközök és szolgáltatások kedvezményes beszerzése;

- az életkörülmények érzékelhető javításához pedagóguslakás-támogatási alap létrehozása, szolgálati lakások építése, hathatósan támogatott pedagógusüdítetés, egészségügyi szűrővizsgálati rendszer létrehozása, nyugdíj-korkezdvezmény lehetőségének megteremtése.

6. **A Munka törvénykönyve és a Kjt. legutóbbi módosítása még inkább szükségessé teszi a szakszervezet jelenlétét, érdekvédelmi tevékenységét, a kollektív szerződés megkötését.** A PSZ tapasztalatai szerint változatlanul sok gond van a jogalkalmazás, a törvényesség területén. Szűk látókörű finanszírozási megfontolások miatt gyakran sérülnek a munkavállalók egyéni és kollektív jogai, a szakmai előírások. Ezért a PSZ a tagjait megillető hagyományos jogsegélyszolgálat mellett a következő témakörökben országos jellegű felmérést végez:

- a kiemelt munkavégzésért járó keresetkiegészítés;
- a Munka törvénykönyve hatálya alá tartozó nevelési-oktatási intézmények munkavállalóit is megillető juttatások;
- a határozott idejű és a megbízásos (polgári jogi) foglalkoztatás;
- kötelezőóraszám-emeléssel összefüggő feladatok;
- a közoktatási intézmények gazdálkodási jogkörének törvényessége.

Azt szeretnénk, ha érdekvédelmi tevékenységünkkel és szolgáltatásainkkal valamennyi nevelési-oktatási intézmény kollektívájának segítséget nyújthatnánk. **A segítség természetesen akkor lehet teljes körű, ha az intézményben PSZ-szervezet működik,** hiszen az érdekvédelmi, szakszervezeti jogkörök gyakorlása, például a kollektív szerződés megkötése, kellő támogatással működő szakszervezetet feltételez. Akárcsak az önkormányzati, ágazati vagy országos képviselő. Ezért szorgalmazzuk, hogy a szakszervezetet kívüliek ne csak a pálya széléről biztassanak vagy kritizáljanak bennünket, hanem tagság vállalásával, aktív részvételükkel minden szinten alakítsák, formálják a PSZ érdekvédelmi tevékenységét. Valamennyi tagunkat pedig arra biztatjuk, hogy a szakszervezet munkáját **kísérjék figyelemmel,** a többi közt a Pedagógusok Lapjában és az interneten (www.pedagogusok.hu). Mondjanak véleményt a PSZ helyi, területi és országos tevékenységéről. **Tapasztalataikat, javaslataikat a felmérő lapokkal együtt juttassák el a PSZ Országos Irodájához** (1068 Bp., Városligeti fasor 10. Tel./fax: 322-2249; e-mail: pedagogusok@psz.datanet.hu).

Budapest, 2001. augusztus 29.

Pedagógusok Szakszervezete

PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE (PSZ)

Képvisel • Segít • Szolgáltatást nyújt • Él a felkínált lehetőségekkel!